Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

46 йил чиқиши № 113 (13.375). 22 май 1966 йил. ЯКШАНБА. Баҳоси 2 тийин.

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

ЧУҚУР МИННАТДОРЧИЛИК

Бундан илгари матбуотда эълон қилинганидек, яқинда Тошкентда зилзила бўлганлиги муносабати билан турли чет мамлакатларнинг давлат ва партия арбобларидан КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети телеграммалар олинди. Бу телеграммаларда совет халқига чуқур ҳамдардлик ҳамда зилзиладан зарар кўрган оилаларга самимий таъзия изҳор этилади.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети барча давлат ва партия арбобларига ҳамда жамоат ташкилотларига, чет мамлакатларнинг барча фуқароларига табиий офат — Тошкентдаги зилзила муносабати билан самимий ҳамдардлик билдирганликлари учун совет халқи ва биринчи навбатда Тошкент шаҳрининг барча аҳолиси номидан чуқур миннатдорчилик изҳор қиладилар.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ | СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ | СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

ЭНГ ЗАРУРИ — УЙ-ЖОЙ

М. МУСАХОНОВ,
Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, Тошкентдаги зилзила оқибатларини тугатиш Республика Ҳукумат комиссиясининг раиси

Тошкентликлар серташвиш ҳаёт кечираётганларига мана бир ойча бўлиб қолди. Тўсатдан юз берган фалокат шаҳарнинг осойишталигини бузди, минг-минглаб кишилар бошпанасиз қолди. Зилзила юз берган дастлабки соатларда у келтирган кулфат миқёсини аниқлаш мушкул эди. Шунга қарамай, худди шу соатдан бошлаб бутун мамлакат тошкентликлар билан ҳамнафас бўлди, мамлакатимизнинг ҳамма бурчакларидан ёрдам таклиф қилинган хатлар кела бошлади. Шу куниёқ Тошкентга КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Леонид Ильич Брежнев ва СССР Министрлар Советининг Раиси Алексей Николаевич Косигин ўртоқлар самолётда учиб келишди. Зилзила оқибатларини тугатиш юзасидан тузилган Иттифоқ ҳукумат комиссияси шу комиссия раиси СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Игнат Трофимович Новиков бошчилигида зудлик билан Тошкентга етиб келди.

Дарҳол Республика Ҳукумат комиссияси тузилди.

Шу ташвишли кунларда тошкентликлар якка қолишмади. Буюк силага уюшган бизнинг жамиятимизда бошқача бўлиши ҳам мумкин эмас эди. Бизнинг қайғумизга миллионлар ҳамдард бўлди. Бизга бутун халқ мадад бериб турди. Ленинчи Коммунистик партиямиз тарбиялаб чиниқтирган совет кишиларининг дўстлиги кучимизга-куч, бардошимизга-бардош бахш этди. Радио, телеграф, телефон сингари алоқа воситалари бутун мамлакатдан бизга хамдардлик билдирилган, бирдамлик изҳор этилган «Ҳамнафасмиз, Тошкент, сен билан» деган қалб сўзларини шу заҳотиёқ келтириб турди.

26 апрелдаги ер қимирлаш оқибатида юз берган офат миқёси анчагина катта. Айниқса, асосан, эски уйлардан иборат бўлган шаҳарнинг маркази қаттиқ шикастланди. Лекин, бахтимизга қурбонлар бармоқ билан санарли даражада бўлди. Ўша куни жамоат тартибини сақлаш органлари, шаҳар хўжали- [illegible]

[illegible] кишининг қувончи ҳамманинг қувончи, бир кишининг кулфати ҳамманинг кулфати эканлигига бутун дунё яна бир бор шоҳид бўлди. Совет халқларининг мана шу ғолибона бирлиги ва иттифоқи ўзининг буюк ҳаётий кучини, нималарга қодир эканлигини намойиш қилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Республика Министрлар Совети КПСС Марказий Комитети ва Иттифоқ ҳукуматининг қарори асосида 13 майда махсус қарор қабул қилиб, унда зилзила оқибатларини тезроқ тугатиш, янги Тошкентни тезроқ барпо этиш юзасидан конкрет тадбирлар белгиланди.

Қарорда совуқ кунлар тушгунга қадар шу йилиёқ бошпанасиз қолган ҳамма оилаларни уй-жой билан таъминлаш алоҳида таъкидланган. Бу ишни шу тахлитда амалга ошириш керакки, шикастланган уйларни тиклаш йўли билан ҳам, янги бинолар қуриш йўли билан ҳам, баъзи оилаларни қариндош-уруғлариникида, дўстлари ва таниш-билишлариникида зичлаштириш йўли билан ҳам, студентлар ётоқхоналарида жой тайёрлаш йўли билан ҳам, хуллас, нима қилиб бўлса ҳам очиқ ҳавода қолган оилаларга бошпана бериш даркор.

Бошпанасиз оилаларни уй-жой билан таъминлашга жуда катта маблағ ажратилди. Шаҳарни тиклашнинг ўзигагина 85 миллион сўм ажратилди. Ҳолбуки, яқинларгача бу маблағ бутун республиканинг бир йиллик бюджетини ташкил [illegible]

[illegible] лар. Улар шикастланган уйларни тиклаш, янги уйларни барпо этиш билангина кифояланиб қолмай, аҳолига медицина хизмати кўрсатмоқдалар, илиқ ва самимий сўзлари билан шаҳарликлар дардига малҳам бўлмоқдалар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Республика Ҳукумати зилзиладан кейиноқ 26 апрель куни табиий офат оқибатларини тугатиш юзасидан зарур тадбирлар кўрдилар. Бу тадбирларда жуда кўп масалалар қамраб олинди. Зилзиладан озор чеккан кишиларни жойлаш, яшаш учун хавфли биноларни текислаш, аҳолини озиқ-овқат ва саноат моллари билан таъминлаш, савдо ва умумий овқатланиш муассасалари ишини ташкил этиш, давлат страхованиеси ёрдамини тўлаш, даволаш муассасалари, шаҳар транспорти, коммунал хизмат, жамоат тартибини сақлаш сингари қатор масалалар мана шу қарорда кўрсатилган эди.

Газетхонларни район, шаҳар ва республика ҳукумат комиссиялари шу вақтгача амалга оширган ишдан хабардор этмоқчимиз. Бугунги кунга қадар 2684 оила янги уйларга кўчиб кирди, 1677 оила жамоат биноларида жойлаштирилди, 2039 оила зичлаштириб жойлаштирилди, палаткаларга 14589 оила кўчиб кирди. Ҳаммаси бўлиб 21 мингга яқин оила бошпана олди. Бундан ташқари зилзиладан уйи бузилган оилаларнинг мебель ва бошқа рўзғор жиҳозларини жойлаштириш учун 30 жойда буюмлар сақланадиган жой ташкил этилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг 13 майда қабул қилган қарорида зилзила оқибатларини тугатиш юзасидан бундан буён олиб бориладиган ян- [illegible]

(Давоми иккинчи бетда).

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИГА

Бутуниттифоқ Ленинчи Коммунистик Ёшлар Союзининг XV съезди комсомоллар номидан, мамлакатимизнинг барча йигит ва қизлари номидан жонажон Коммунистик партияга, унинг ленинчи Марказий Комитетига қизғин миннатдорчилик ва фарзандларча ташаккур сўзлари билан мурожаат қилади.

Бизнинг партиямиз кураш ва ғалабаларнинг шонли йўлини босиб ўтди. Партия ёш қалбларни жўш урдирмоқда ва коммунизмга мустаҳкам ишончи билан, меҳнат аҳлининг бахти учун курашда абадий навқирон революцион ғайрати, мардлиги ва сабот-матонати билан ёшларни ўзига эргаштириб бормоқда.

Партиянинг юксак сиёсий донишмандлиги ва ташкилотчилик кучини, унинг коммунистик қурилишдаги ўсиб бораётган ролини КПССнинг XXIII съезди намойиш қилди. Съезднинг қарорлари, мамлакатимизни янада ривожлантириш плани совет ёшларини илҳомлантиради, уларнинг ғайратига ғайрат қўшади, ўз кучларини, ғайрат ва идрокини Ватанимизнинг иқтисодий ҳамда мудофаа қудратини мустаҳкамлаш, совет халқининг фаровонлиги ва маданиятини юксалтириш соҳасидаги амалий ишга сарфлаш йўлидаги қизғин истак ва интилишларини кучайтиради. Партия съезди қарорларининг ҳар бир сатри, янги беш йиллик план ҳақидаги Директиваларнинг ҳар бир рақами киши тўғрисида, ёш авлод ҳақида ғамхўрлик қилишнинг ифодасидир. Ёшлар партиянинг фаолиятини, КПСС XXIII съездининг иш натижаларини чин кўнгилдан маъқуллайдилар, уларни ўзларининг асл ҳаётий истак ва ниятларининг ифодаси деб биладилар.

Биз партиянинг коммунизм қуриш учун энг қулай шароитлар вужудга келтиришга, социалистик системанинг қудратини мустаҳкамлашга ва халқларнинг миллий ва социал озодлик йўлидаги курашини бутун чоралар билан қўллаб-қувватлашга, тинчликни мустаҳкамлашга ва янги жаҳон урушининг олдини олишга қаратилган доно ва мустаҳкам ташқи сиёсий йўлини якдиллик билан қўллаб-қувватлаймиз. Ёшлар ана шу чинакам ленинча сиёсатни табриклайдилар ва бутунича қўллаб-қувватлайдилар!

Биз — XV съезднинг делегатлари, бутун Ленин комсомоли, барча йигит ва қизлар партия Марказий Комитетининг комсомол съездига юборган табригини зўр иштиёқ билан кутиб олдик. Партиянинг комсомолни, барча совет ёшларини қўллаб-қувватлаётганлиги ва уларга ишонганлиги тўғрисидаги сўзлар ҳаммамизни беҳад қувонтирди. Жонажон партия, сенга қасамёд қиламизки, Ленин комсомоли, совет ёшлари ҳар доим ва ҳар бир ишда коммунистлар билан биргаликда Ленин йўлидан борадилар ва ўзларининг илҳомбахш меҳнати билан улуғ революцион ишга садоқатларини исбот қиладилар.

Партиянинг ишончи бизнинг зиммамизга кўп нарса юклайди. Шу сабабли, ҳар бир бошланғич комсомол ташкилоти ва группасида, ҳар бир комсомол комитетида, бу ерда, комсомол съездимизда биз КПСС XXIII съезди комсомол олдига қўйган вазифаларни энг яхши бажариш тўғрисида ўйламоқдамиз ва шу йўлда ишламоқдамиз.

Партия комсомолнинг ишидаги асосий нарса ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашдан иборат, деб таълим бермоқда. Бизнинг бутун амалий фаолиятимиз бундан буён ҳам йигит ва қизларнинг партия ва халқ қаҳрамонона традицияларининг муносиб ворислари бўлишига эришишга, уларнинг ленинчи коммунистларга хос энг яхши фазилатларни — коммунизм идеалларига садоқат, меҳнатга онгли муносабат, большевикча ишчанлик, социалистик Ватанга муҳаббат хислатларини ўзларига сингдириб олишларига қаратилади.

Марксча-ленинча таълимот бизнинг йўлимизни сўнмас машъалдек ёритиб турибди. Комсомол ҳар бир йигит ва қизнинг илмий коммунизм назариясини ижодий тарзда эгаллаши, КПССнинг шонли тарихини чуқур билиб олиши, ўз ҳаётини ленинча қуриши учун сабот билан курашаверади.

Ғоявий эътиқод — курашчининг қаноти, жаҳонни коммунистик негизда янгилаш учун курашда қудратли кучдир. Совет ёшларининг коммунизмга қатъий ишончи тарихий тараққиёт қонунларини билишга асосланган. Худди ана шу ишонч буржуа идеологларини ҳар нарсадан кўра кўпроқ даҳшатга солаётганлиги ва буржуа идеологлари бунга ҳар нарсадан кўра кўпроқ кутуриб ҳамла қилаётганликлари бежиз эмас. Аммо ёшларимизнинг улуғ пролетар ишига садоқатига, уларнинг коммунистик идеалларни қарор топтириш учун курашга қатъий бел боғлаганликларига ҳеч ким ва ҳеч қачон путур етказа олмайди.

Партия, бутун халқ ёшларнинг ижодий кучларига ишонадилар, ёшларнинг ҳаёти Ватанимиз учун наф келтирадиган конкрет ишлар билан кун сайин жўш уриб туришини истайдилар. Ёшларнинг куч-ғайратини хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳал қилувчи соҳаларига сафарбар қилишга, халқ бахт-саодати йўлида зўр ғайрат билан қилинаётган меҳнатда уларнинг иродаси ва гражданлик жасоратини чиниқтиришга даъват этилган комсомол янги беш йиллик топшириқларини амалга оширишда энг фаол ва энг актив қатнашади.

Саноат ва қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг иши булоқдек қайнаб тошаётган ҳамма жойда беш йилликнинг олдинги марраларини кўрамиз. Комсомол ташкилотлари ҳар бир ёш ишчи, колхозчи, мутахассисни, ҳар бир олимни ўз мамлакатининг хўжайини эканлигини ҳис этиш руҳида, топширилган иш учун юксак жавобгарликни сезиш, ижодий ташаббус кўрсатиш, онгли меҳнат интизоми руҳида, халқ маблағларидан омилкорлик билан ва тежаб-тергаб фойдаланиш руҳида тинмай тарбиялайверадилар.

Комсомол ёшларнинг турмуш йўлини тўғри белгилаб олишлари, касбларни танлаб олишларига, фан ва техниканинг турли соҳаларида ўз малакалари ва билимларини оширишларига, дам олишни оқилона уюштиришларига ҳамиша ёрдам беришни ўз вазифаси деб билади. Комсомол партия ташкилотларининг раҳбарлигида касаба союзлари, халқ маорифи ва маданият органлари билан биргаликда ишчилар синфи ва колхозчи деҳқонларни меҳнатни, жонажон элимизни севадиган, замонавий билимларни ва илғор маданиятни эгаллайдиган муносиб ўринбосарлари қилиб тарбиялаш вазифаларини зўр ғайрат билан ҳал этаверади.

Мактаб тўғрисида, ёш пионерларни тарбиялаш тўғрисида ғамхўрлик қилиш — комсомолнинг жонажон ишидир. Ленин комсомоли ёш авлодни юксак ахлоқий фазилатлар руҳида, ўзига ва ўз ўртоқларига нисбатан талабчанлик, социалистик ахлоқ нормаларининг ҳар қандай тарзда бузилишига муросасиз бўлиш руҳида тинмай тарбиялайверади, ёшларимизнинг замонавий ишлаб чиқаришда меҳнат қилишга яхши тайёргарлик кўриб, фан асосларини эгаллаб, қийинчиликлардан қўрқмай, ўз Ватанининг шон-шуҳратини кўпайтиришга шай бўлиб ҳаётга қадам қўйишлари учун зарур чораларнинг ҳаммасини кўради.

ВЛКСМ ўзининг интернационал бурчига ҳамиша содиқ бўлиб келди. У бундан буён ҳам совет ёшларининг социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари ёшлари билан, капиталистик мамлакатлардаги меҳнаткаш ёшларнинг қардош союзлари билан бирлик ва жипслик алоқаларини мустаҳкамлайверади, озодлик ва миллий мустақиллик учун курашаётган мамлакатларнинг йигит ва қизларига ёрдам кўрсатиб, уларни қўллаб-қувватлайверади.

Ҳозирги халқаро вазиятда тинчлик иши учун жиддий хавф-хатар пайдо бўлди. Вьетнамдаги тинч шаҳар ва қишлоқлар кул қилиб кўкка совурилмоқда, ватанпарварларнинг қони тўкилмоқда. Америкалик босқинчилар Вьетнам тупроғига напалм бомбалар ва заҳарли газлар, қайғу-алам ва ажал келтирди.

Совет ёшлари Вьетнам Демократик Республикасига қарши АҚШ агрессиясининг тўхтатилишини, Америка интервентларининг қўшинлари Жанубий Вьетнамдан дарҳол олиб чиқиб кетилишини, Вьетнам халқига ўз тақдирини ўзи ҳал этиш ҳуқуқи берилишини талаб қилмоқдалар.

ВЛКСМ XV съезди Советлар мамлакатининг, Октябрь мамлакатининг минг-минглаб кўнгилли ёшлари, агар талаб қилинса, халқнинг муқаддас ҳуқуқларини ҳимоя қилмоқ, социализм ғалабаларини ҳимоя қилмоқ учун вьетнамлик қардошларимиз билан бир ёқадан бош чиқариб ҳаракат қилишга қатъий қарор берганликларини совет ёшлари номидан маълум қилади.

Америка империализмининг агрессияси, буржуа пропагандасининг қўпорувчилик ишлари, халқаро кескинлик — буларнинг ҳаммаси биздан революцион ҳушёрликни юксак даражага кўтаришни, сафларимизни жипслаштиришни, Ватанни душманларнинг ҳамласидан қўлга қурол олиб ҳимоя қилишга доим шай бўлиб туришни талаб қилади. Ленин комсомоли ракеталар ёнида, сув ости атомоходларида ва замонавий самолётларда жанговар постларни эгаллашга тайёр турган, келажагимиз учун, бахтимиз учун жонларини фидо қилган Зоя Космодемьянская, Александр Матросов, Николай Гастелло ва бошқа қаҳрамонларнинг тилларда достон бўлиб қолган жасоратларига муносиб бўлган ёш ватанпарварларни бундан буён ҳам тарбиялаб ўстираверади.

Тарихни орқага буриб юбора оладиган, халқимизнинг коммунизм йўлидаги ҳаракатини тўхтата оладиган кучлар дунёда йўқ. Коммунистларнинг ўринбосари, уларнинг резерви ва ёрдамчиси — Ленин комсомоли, барча совет ёшлари ана шу қудратли ҳаракатда, забардаст революцион ғайрат-шижоатда ҳамиша коммунистлар билан бирга бўлдилар ва бундан буён ҳам бирга бўладилар. Биз марксизм-ленинизмнинг зафарли байроғи остида доим олға бораверамиз, коммунистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида зўр ғайрат ва фидокорлик билан меҳнат қилаверамиз.

Яшасин Ленин тузган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

Улуғ совет халқига шон-шарафлар!

Яшасин коммунизм!

ЛЕНИН КОМСОМОЛИНИНГ XV СЪЕЗДИ

МЕҲНАТ, ШИЖОАТ, ИЗЛАНИШ!

Коммунистлар партиясининг фарзанди — кўп миллионли комсомолнинг вакиллари, мана бугун тўртинчи кун эрталаб Кремлдаги Съездлар саройига тўпланишди.

Сўзга чиққанларнинг нутқларида «ишлаш», «изланиш», «ўқиш», «дўстлик» деган сўзлар жаранглаб эшитилади. Бу — меҳнатсеварларнинг, ватанпарварларнинг, интернационалистларнинг сўзларидир!

Ёш бўлсалар ҳам, давлат нуқтаи назаридан фикр юритувчи бу кишилар Бутуниттифоқ йиғинида комсомол қандай маршрутлар билан бориши кераклигини оқилона ҳал этмоқдалар. Бу ёшларнинг йўллари равшан: уларни партиянинг XXIII съезди белгилаб берди ва тасдиқлади.

20 май эрталаб съезд президиумида комсомол ташкилотларининг вакиллари билан бирга **А. Н. Косигин, П. Н. Демичев** ўртоқлар ўз ўринларини эгаллайдилар.

Съезднинг эрталабки мажлисини ВЛКСМ Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари **В. П. Трушин** очади. У, Арманистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари **С. Погосянга** сўз беради.

Республика комсомол Марказий Комитети, дейди нотиқ, ўз эътиборини ёшларнинг айрим группалари ўртасида табақалаштирилган тарзда иш олиб боришга қаратди. Биз ёш интеллигенцияни тарбиялаш соҳасида тажриба тўпладик, комсомол комитетлари ҳузурида ёш интеллигенция кенгашлари тузилди, энг яхши илмий ишлар учун, адабиёт ва санъатнинг энг чуқур мазмунли ёрқин асарлари учун ва ҳоказолар учун ҳар йили бериладиган мукофотлар таъсис этилди. Илмий тадқиқот институтлари комсомол ташкилотларининг ижодий ҳамкорлиги, уларнинг фаолиятини биргаликда планлаштириш, ёш олимларни ижтимоий тадқиқотларга жалб этиш — буларнинг ҳаммаси йигит ва қизларни коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасидаги ишларни кескин суратда кучайтириш имконини беради. Дуруст, бу ана шу йўлда қилаётган ҳаракатимизнинг биринчи қадамлари. Биз бинокор ёшлар билан ҳали яхши шуғулланаётганимиз йўқ, ўқувчи ёшлар ўртасидаги ишимизда ҳам нуқсонлар бор.

(Давоми тўртинчи бетда).

ВЛКСМ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

21 майда ВЛКСМ Марказий Комитетининг Пленуми бўлди. Пленум ташкилий масалаларни муҳокама қилди.

Пленум С. П. Павловни ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари қилиб сайлади.

А. Х. Везиров, В. Т. Дувакин, М. И. Журавлева, А. И. Камшалов, Т. А. Куценко, Б. Н. Пастухов, Ю. В. Торсуев, А. Ю. Чеснавичус ВЛКСМ Марказий Комитетининг секретарлари қилиб сайланди.

Ю. П. Белов, А. Х. Везиров, Ю. Н. Верченко, В. Т. Дувакин, Ю. Н. Ельченко, М. И. Журавлева, А. И. Камшалов, Т. А. Куценко, Ю. Д. Машин, Р. В. Николаев, С. П. Павлов, Б. Д. Панкин, Б. Н. Пастухов, Ю. В. Торсуев, В. П. Трушин, А. Ю. Чеснавичус, В. Г. Яровой ВЛКСМ Марказий Комитети бюросининг аъзолари қилиб сайланди.

Л. Л. Барткевич, В. Н. Ганичев, У. Жанибеков, Г. П. Елисеев, Г. Н. Жабицкий, О. В. Зинченко, О. Е. Черкезия ВЛКСМ Марказий Комитети бюроси аъзолигига кандидатлар қилиб сайланди.

* * *

ВЛКСМ Марказий Ревизия комиссиясининг мажлиси бўлди. В. Т. Иванов бу комиссиянинг Раиси, В. В. Дурдинец комиссия раисининг ўринбосари қилиб сайланди.

ФАРҲОДНИНГ ПАҲЛАВОН УКАСИ

УЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА УЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ СИРДАРЁ ГРЭСи ҚУРИЛИШИ ҲАҚИДА

КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати Узбекистонда энергетикани ривожлантиришга катта эътибор бермоқдалар. СССР Министрлар Советининг Узбекистон ССРда мамлакатимизда энг йирик иссиқлик электр станцияси қуриш ҳақида қарор чиқарганлиги бунинг ёрқин далилидир. 4,4 миллион киловатт қувватга эга бўлган Сирдарё ГРЭСи табиий газ ёрдамида ишлайди.

КПСС XXIII съездининг Директиваларида Сирдарё ГРЭСининг биринчи блокини шу беш йилликда фойдаланишга топшириш кўзда тутилган. Бу тадбирнинг амалга оширилиши Узбекистон ва Урта Осиёдаги қардош республикалар халқ хўжалигининг барча тармоқларини янада жадалроқ ривожлантириш имконини беради. Янги электр станциянинг қурилиши Сирдарё областида ишлаб чиқариш кучларини ривожлантиришни, қўриқ область меҳнаткашлари фаровонлиги ва маданиятини оширишни тезлаштиради.

СССР Министрлар Совети Сирдарё ГРЭСининг 1 миллион 200 минг киловатт қувватли биринчи навбати қурилиши лойиҳа топшириқларини тасдиқлади. Шу муносабат билан Узбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Узбекистон ССР Министрлар Совети Сирдарё ГРЭСи қурилишини тезлаштириш билан боғлиқ бўлган конкрет тадбирлар белгиланган қарор қабул қилдилар.

Станцияни қуриш бўйича Узбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги — заказчи, «Узбекгидроэнергострой» трести бош пудратчи, «Теплоэнергопроект» институтининг Урта Осиё бўлими — бош лойиҳачи қилиб тасдиқланди.

Узбекистон ССР Госплани ҳамда республика Энергетика ва электрлаштириш министрлигига Сирдарё ГРЭСининг биринчи агрегатини белгиланган муддатда фойдаланишга топширишни таъминлайдиган ҳажмда капитал маблағ (йиллар бўйича) ажратиб бериш масаласини қисқа вақт ичида ҳал қилиш вазифаси топширилди. Сирдарё ГРЭСи қурилиши бўйича бажариладиган ишлар қурилиш-монтаж ва лойиҳалаш ташкилотларининг 1966 йил планига киритилади. Узбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги ҳамда «Теплоэнергопроект» институтининг Урта Осиё бўлими бир ой муддат ичида ГРЭС қурилишида 1966 йилда бажариладиган ишлар ҳажми бўйича лойиҳа-смета ҳужжатларини тайёрлаб беришни таъминлаш топширилди. Сирдарё область ижроия комитети ва республика ташкилотлари ҳам шу муддат ичида ГРЭС қуриладиган жойда ёрдамчи корхоналар ҳамда уй-жой биноларини барпо қилиш учун ер ажратиб бериш билан боғлиқ бўлган масалаларни ҳал этишлари зарур.

Урта Осиё темир йўли Сирдарё ГРЭСи қурилишига келтириладиган юкларни тушириш учун вақтинча (доимий темир йўл тармоғи қуриб битказилгунча) Фарҳод станциясидан майдонча ажратиб бериши лозим.

Ишни яхши ташкил қилиш мақсадида «Узбекгидроэнергострой» трестининг «Голодностепстрой» қурилиш бошқармаси базасида Сирдарё ГРЭСи қурилиш бошқармаси ташкил қилиш мақсадга мувофиқ деб топилди. Узбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлигига бир ой муддат ичида Сирдарё ГРЭСи қурилиши дирекциясини тузиш вазифаси топширилди.

Сирдарё ГРЭСи комсомол-ёшлар зарбдор қурилиши бўлади. Узбекистон ЛКСМ Марказий Комитети қурилишга комсомол йўлланмалари билан энг яхши бинокор ёшларни, шу жумладан 1966 йилнинг ўзида 200 кишини юбориши керак. Сирдарё область партия комитети ва область ижроия комитети Сирдарё ГРЭСи қурилиши бўйича капитал қурилиш планларининг бажарилишини таъминлайдиган чораларни кўриши, республикадаги министрликлар ва муассасалар билан ҳамкорликда улкан қурилиш ишчи ва хизматчилари учун кўнгилдагидек маданий-маиший шароитлар яратиб бериш билан боғлиқ бўлган ҳамма масалаларни қисқа муддатда ҳал этишлари зарур. Қурилишнинг бориши матбуотда, радио ва телевидение орқали кенг ёритиб борилиши керак.

БИРДАМЛИК ВАЗИЯТИДА

МИНСК, 20 май. (ТАСС). Бугун бу ерда Иттифоқ Советига сайлов ўтказувчи Минск шаҳар биринчи сайлов округи сайловчиларининг СССР Олий Совети депутатлигига номзод, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари К. Т. Мазуров билан учрашуви бўлиб ўтди.

Тўпланганлар томонидан самимий кутиб олинган К. Т. Мазуров нутқ сўзлади.

Ўртоқ К. Т. МАЗУРОВ нутқи

Минск шаҳрининг меҳнаткашлари, деди К. Т. Мазуров, мени СССР Олий Советига депутатликка номзод қилиб кўрсатиб, менга юксак ишончларини изҳор қилдилар. Мен бу ишончни шахсий хизматларимни тан олиш деб эмас, балки меҳнаткашларнинг коммунистик партияга, унинг Марказий Комитетига ишончи ва иззат-ҳурматининг ифодаси, деб қабул қиламан. Менга келганда, сизларни ишонтириб айтаманки, коммунистга хос тарзда жонажон халқимизга ва коммунистик партияга садоқат билан хизмат қиламан.

Партиянинг обрўси, унинг улуғ Ленин гениси мадакор бўлган илҳомбахш идеялари шундай ҳаётбахш ижодий манба бўлдики, бу манба совет халқига иккинчи жаҳон урушининг вайронгарчилик келтирган оқибатларини жуда қисқа вақт ичида тугатиб, эндиликда коммунистик истиқбол кўриниб турган чўққиларга чиқиб олиш учун куч бағишлади.

Олий Советга илгари ўтказилган сайловлардан буён ўтган давр партия ва халқнинг ҳаётида муҳим тарихий воқеаларга бой давр бўлди. Чуқур иқтисодий ўзгаришлар, социалистик демократиянинг янада ривожланганлиги, ғоявий принципиаллик, чинакам илмийлик ва зўр ишчанликка асосланган раҳбарликнинг янги услуб ва методлари қарор топганлиги бу давр учун характерлидир. Ана шу ўзгаришларнинг асосий босқичлари КПСС Марказий Комитетининг 1964 йил октябрь ойида бўлиб ўтган Пленумидан бошланади, партиянинг 1965 йилдаги март ва сентябрь Пленумларидан ўтиб, бизни Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXIII съездига олиб келади. Бу съезд экономикамизнинг яқин беш йил ичидаги тараққиёти истиқболларини белгилаб берди.

КПСС XXIII съездидан кейин бир ойдан сал кўпроқ вақт ўтди. Ана шундай бўлса-да, бу съезднинг қарорлари мамлакатимизнинг ҳаётига ҳозирдаёқ сезиларли таъсир кўрсата бошлади, миллионларча совет кишилари партия ишлаб чиққан янги беш йиллик планни бажариш учун курашни зўр ғайрат билан авж олдириб юбордилар. Ўтган етти йилликда қўлга киритилган ютуқлар, яқин йилларнинг перспективалари уларни илҳомлантирмоқда.

Ўтган етти йилликда саноат маҳсулоти ҳажми 1958 йилдагига нисбатан 84 процент ўсди, халқ хўжалигининг асосий ишлаб чиқариш фондлари қарийб икки баравар кўпайди, истеъмол ва жамғариш учун фойдаланилган миллий даромад эса 53 процент ортди ва аҳоли жон бошига ҳисоблаганда 833 сўмга етди.

Бу ишларнинг ҳаммасида Белоруссия меҳнаткашларининг ҳам муносиб ҳиссаси бор. Белоруссия саноати, шунингдек қишлоқ хўжалиги бу даврда умуман бутун мамлакат саноати ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ўртача ўсиш суръатларига нисбатан илдам суръатлар билан ривожланди.

Етти йиллик даврида мамлакатда халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқаришни кенгайтириш учун кўп иш қилинди. Аммо шундай бўлса ҳам аҳолининг кўпгина халқ истеъмоли товарларига бўлган эҳтиёжи ҳали тўла қондирилмаётир. Биз ўз олдимизга шу вазифани қўямиз ва бу вазифани яқин келажакда ҳал этмоқ учун барча имкониятларга эгамиз.

КПССнинг XXIII съезди СССР халқ хўжалигининг ўтган етти йил мобайнидаги тараққиётига якун ясаб, 1966—1970 йиллар плани юзасидан Директиваларни тасдиқлади. Съезднинг ҳужжатларида айтиладики, фан ва техника муваффақиятларидан ҳар томонлама фойдаланиш, бутун ижтимоий ишлаб чиқаришни индустриал ривожлантириш, унинг самарадорлигини ва меҳнат унумдорлигини ошириш асосида саноатни янада анча ўстиришни таъминлаш, қишлоқ хўжалигини доимий тез суръатлар билан ривожлантиришни ва шу туфайли халқ турмуш даражасини анча юксалтиришга, барча совет кишиларининг моддий ва маданий эҳтиёжларини тағин ҳам тўлиқ қондиришга эришишни партия беш йилликнинг асосий иқтисодий вазифаси деб билади.

Бутун халқ хўжалигини жадал суръатлар билан ўстириш, ишлаб чиқариш воситаларини ишлаб чиқарувчи тармоқларни илдам ривожлантирган ҳолда ишлаб чиқариш воситалари ва истеъмол буюмлари ишлаб чиқарадиган тармоқларни юксалтириш суръатларини бир-бирига яқинлаштириш — янги беш йилликка хос хусусиятдир. Бу йиллар техника тараққиётини белгилайдиган ишлаб чиқариш тармоқларини тез ўстириш асосида экономиканинг барча тармоқларини техника билан қайта қуроллантириш йиллари бўлади.

КПСС XXIII съезди моддий бойлик ишлаб чиқаришни ривожлантириш ва унинг самарадорлигини оширишнинг юксак суръатларини асос қилиб олиб, мамлакатимизда социал-иқтисодий ислоҳотларнинг кенг программасини белгилайди. Халқ фаровонлигини ўстириш суръатларини жадаллаштириш вазифаси бу программанинг диққат марказидадир.

Беш йилликда миллий даромаднинг 38-41 процент кўпайиши аҳоли жон бошига ҳисоблаганда реал даромадларнинг 1,3 баравар кўпайишини таъминлайди. Истеъмол фондининг ўртача йиллик ўсиши икки баравар ортади ва ўтган беш йилликдаги 6,5 миллиард сўм ўрнига 11 миллиард сўмни ташкил этади.

Съезд партиянинг миллий даромаддан фойдаланиш соҳасидаги сиёсатини, моддий неъматларни тақсимлашнинг конкрет формалари ва методларини белгилаб берди. Меҳнатга қараб ҳақ тўлаш принципи янги беш йилликда ҳам халқнинг турмуш даражасини юксалтиришнинг ҳал қилувчи воситаси, ишлаб чиқаришнинг энг муҳим стимули бўлади.

Янги беш йилликда иш ҳақи минимуми ойига 60 сўмгача кўтарилади, ўртача ҳақ оладиган ишчи ва хизматчиларнинг ставкалари ва окладлари аста-секин оширилади. Бу эса ходимлар айрим категорияларининг меҳнатига ҳақ тўлашда тўғрироқ нисбатлар белгилаш имконини беради. Беш йилликда ишчи ва хизматчилар ўртача ойлик иш ҳақи ўрта ҳисобда камида 20 процент кўпаяди, колхозчиларнинг жамоат хўжалигидан оладиган пул ва натура даромадлари эса 35-40 процент кўпаяди.

Янги беш йилликда халқ маорифи, маданият, соғлиқни сақлаш, уй-жой қурилишини янада ривожлантириш, социал таъминот ва маиший хизматни янада ривожлантириш юзасидан қатъий чоралар белгиланади.

Уй-жой ва коммунал қурилиш ишлари тез суръатлар билан олиб борилади. Давлат кейинги беш йил ичида шу мақсадда 35 миллиард сўм сарф қилган бўлса, янги беш йилликда қарийб 45 миллиард сўм сарф қилинади.

Ўртоқ Мазуров яна қуйидагиларни айтди: Бизнинг беш йиллик планнинг муқаррар бажарилишига чуқур ишончимиз аввало шунга асосландики, мамлакат халқ хўжалигининг барча тармоқларида жуда катта ишлаб чиқариш қувватлари вужудга келтирилди, мамлакатда ўтказилаётган иқтисодий ислоҳот янгидан-янги имкониятлар яратмоқда.

КПСС Марказий Комитети ўтмишда халқ хўжалигига раҳбарлик қилишда йўл қўйилган нуқсонларни чуқур таҳлил этди. Ана шу нуқсонлар шундан иборат эдики, бизда кейинги йилларда объектив иқтисодий қонунларга етарли баҳо берилмаган эди, волюнтаризм ва субъективизмга йўл қўйилган эди. Бунинг натижасида ишлаб чиқариш ва меҳнат унумдорлигининг ўсиш суръатлари пасайиб кетди, ишлаб чиқариш фондлари ва капитал маблағлардан фойдаланиш самарадорлиги камайди, миллий даромаднинг ўсиш суръатларига келганда эса етти йиллик планда кўзда тутилган суръатлардан пастроқ бўлиб чиқди.

Бу нуқсонларни бартараф қилмоқ учун иқтисодий сиёсатнинг КПСС Марказий Комитети март ва сентябрь Пленумларида партия томонидан ишлаб чиқилган янги принципларини изчиллик билан жорий қилиш зарур. Бунда гап халқ хўжалигини бошқаришда иқтисодий метод ва стимулларнинг ролини кучайтириш тўғрисида, республикалар, областлар, корхоналар, колхозлар, совхозларнинг хўжалик иши соҳасидаги ташаббуси ва фаолияти кенгайтирилган ҳолда давлат йўли билан планлаштиришни тубдан яхшилаш тўғрисида, ишлаб чиқариш коллективларининг бутун жамият манфаатлари йўлида энг яхши натижаларга эришиш учун жавобгарлиги ва моддий манфаатдорлигини ошириш тўғрисида бораётир.

Енгил саноат, озиқ-овқат саноатини, химия саноатини ва кенг истеъмол товарлари ишлаб чиқарадиган бошқа тармоқларни жадал ривожлантириш учун беш йилликда 15 миллиард сўмга яқин капитал маблағ, яъни ўтган беш йилликлардагига нисбатан қарийб икки баравар кўп капитал маблағ ажратилади.

Кенг истеъмол товарлари ишлаб чиқараётган корхоналар автомат, поток линияларини кенг жорий қилиш ва ғоят унумли ишлайдиган бошқа машина-ускуналарни ўрнатиш негизида техника билан қайта қуроллантирилади. Саноатнинг ана шу тармоқлари учун ишлаб чиқариш воситаларини ишлаб чиқариш икки баравар кўпаяди, оғир саноат корхоналарида, хусусан машинасозлик ва химия корхоналарида аҳоли учун товарлар ишлаб чиқариш кенгайтирилади.

Сўнгра ўртоқ Мазуров Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришидаги барча тармоқларини янада юксалтириш соҳасида амалга ошираётган тадбирлари тўғрисида батафсил гапиради.

Чорвачиликнинг ялпи маҳсулоти бир йил ичида 16 процент ўсди. Мамлакатдаги колхозларнинг маҳсулотларни реализация қилишдан бир йил ичида олган пул даромадлари қарийб икки ярим миллиард сўм кўпайди. Колхозчиларнинг меҳнатига тўланадиган ҳақ йилига бир йил ичида ўн беш процент ортди.

XXIII съезд март Пленумининг қарорларини маъқуллади. КПСС Марказий Комитети Пленуми қабул қилган иқтисодий тадбирлар системасини КПССнинг қишлоқ хўжалиги соҳасидаги бош йўли аҳамияти даражасигача кўтарди.

Далаларимизнинг берадиган ҳосили об-ҳаво инжиқликларига сира ҳам боғлиқ бўлиб қолмаслиги учун мамлакатимизда қурғоқ ерларни суғориш ва ҳаддан ташқари кўп нами бўлган ерларни қуритиш юзасидан кенг программани амалга ошириш мўлжалланади.

Беш йилликда мамлакат қишлоқ хўжалигининг ялпи маҳсулотини ўрта ҳисобда 25 процент кўпайтириш кўзда тутилади. Ана шу умумдавлат вазифасини ҳал этишда Белоруссия қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ҳам кўп иш қилишлари керак.

Беш йиллик план саноат соҳасидаги каби қишлоқ хўжалик соҳасида ҳам сўзсиз амалга ошириладиган реал пландир. Бу план аввало шунинг учун ҳам реал планки, уни амалга ошириш учун қишлоқ хўжалигига кўп миқдорда техника, электр энергияси етказиб бериш билан моддий замин вужудга келтирилади. Янги беш йилликда қишлоқ хўжалигига тахминан 71 миллиард сўм капитал маблағ чиқарилади. Бу эса ўтган беш йилликдагидан қарийб икки баравар ортиқдир.

Тўла асос билан айтиш мумкинки, янги беш йиллик тежамкорлик беш йиллиги бўлади. Ҳамма нарса — ишлаб турган корхоналарни техника билан қайта қуроллантириш ҳам, маҳсулотнинг сифатини яхшилаш ҳам, лойиҳаларни энг тежамли қилиб тузиш учун кураш ҳам, ишлаб чиқариш фондларининг берадиган натижаларини ошириш ҳам, нобудгарчиликни ва ўринсиз харажатларни энг кўп даражада қисқартириш ҳам ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини оширишга бўйсундирилиши лозим. Бу вазифаларни ҳал этмоқ учун раҳбар партия, совет ва хўжалик органларининг хўжаликка илмий асосда раҳбарлик қила билишларигина эмас, балки миллионларча меҳнаткашлар оммасида омилкорлик туйғуларини ўстириш, иқтисод қилиш ва тежаш учун сабот билан кураш олиб бориш ҳам талаб қилинади.

Хўжалигимизнинг самарадорлигини ошириш вазифасини умумий куч-ғайратни сарф қилиш йўли билангина ҳал этиш мумкин. Бунинг маъноси шуки, ҳаммамиз катта ва кичик ишда хўжалик юритишдаги нуқсонларга қарши ҳар қачонгидан кўра кескинроқ кураш олиб боришимиз ва бу нуқсонларни қатъият билан бартараф қилишимиз керак.

Меҳнат унумдорлигини жадал ўстириш — янги беш йилликнинг туб вазифаларидан биридир. Бу вазифани бутун мамлакат миқёсида, ҳар бир республика, ҳар бир корхона миқёсида, ҳар бир иш ўрнида ҳал этмоқ керак.

Машина-ускуналардан тўлиқ фойдаланмаслик, қўл меҳнати билан банд бўлган ёрдамчи ишчилар ва кишилар салмоғининг кўплиги, янги ишлаб чиқариш қувватларини ўзлаштириш муддатларининг чўзилиб кетиши, ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш етарли даражада ривожлантирилмаганлиги, кўп корхоналарда бир меъёрда иш олиб борилмаётганлиги ва меҳнатнинг яхши ташкил этилмаганлиги, нормалашнинг пастлиги — меҳнат унумдорлигининг ўстиришга ҳалақит бераётган сабаблардандир.

Янги беш йиллик юзасидан партия XXIII съезди тасдиқлаган Директиваларда саноатда меҳнат унумдорлигини 33-35 процент ошириш вазифаси қўйилди. Бу вазифани ҳал этмоқ учун марказда ҳам, жойларда ҳам фан ва техника ютуқларини халқ хўжалигига тезроқ жорий қилиш, мавжуд машина ва ускуналардан тўлиқ фойдаланиш, ишлаб чиқаришни тобора ихтисослаштириш тадбирларини амалга ошириш, ремонт ишини яхши йўлга қўйиш, меҳнатни ташкил этиш ва нормалашни тинмай такомиллаштириш йўлида зўр ғайрат билан ишлаш керак.

Ҳозирда ўтказилаётган хўжалик ислоҳоти совет экономикасини жадал ривожлантириш учун катта резервлар очиб беради. Социалистик экономика тараққиётининг бутун бориши бу ислоҳотни амалга оширишга замин тайёрлади. «Жамиятга наф келтирадиган нарса ҳар бир ишлаб чиқариш коллективига, ҳар бир ходимга ҳам наф келтириши керак» деган ва ҳозир ҳамма эътироф этган формула шунчаки дабдабали гап эмас. **Бу — сиёсатимизнинг моҳиятидир.** Бу сиёсат миллионларча меҳнаткашларнинг муштарак моддий ва маънавий манфаатларини ягона бир куч, ягона бир ирода қилиб бирлаштиради.

В. И. Лениннинг «хўжалик иши биз учун энг мароқли сиёсатдир», деган сўзлари ҳозир ҳар қачонгидан кўра муҳимроқ бўлиб жарангламоқда.

Шу сабабли барча раҳбар кадрларимиз, инженер-техник кадрларимиз иқтисодий билимларни эгаллашлари, иқтисодий қонунлардан ишлаб чиқаришни ривожлантириш, унинг рентабеллигини ошириш манфаатлари йўлида фойдаланишни ўрганишлари лозим.

Хўжалик ҳисоби принципларини тобора изчиллик билан ва тўла жорий қилиш ишлаб чиқаришни кооперативлаштиришни ҳам янги босқичга кўтаради. Ишлаб чиқариш алоқаларининг бузилиши, кооперативлаштирилган тарзда маҳсулот етказиб беришдаги жузъий нуқсонлар ҳам корхоналар коллективларининг янгича ишлаш йўлидаги ҳаракатларини чиппакка чиқариб қўйиши мумкин. Шу сабабли хўжалик шартномаларига сўзсиз риоя қилиш ва корхоналар ўртасидаги ўзаро мажбуриятларнинг ўз вақтида пухта бажарилиши учун кураш муҳим сиёсий аҳамиятга эгадир.

Бизнинг партиямиз экономикага раҳбарликни такомиллаштириш соҳасидаги иш билан бир қаторда совет кишиларини коммунистик руҳда тарбиялаш, жамиятимизни янада такомиллаштириш, совет демократиясини кенгайтиришга ҳам катта эътибор бермоқда. Бу масалалар КПСС XXIII съездининг диққат марказида турди.

Съезд марксча-ленинча назарияни янада ривожлантириш, ҳозирги ички ва халқаро тараққиёт омилларини илмий асосда чуқур таҳлил этиш вазифалари катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади.

Жамиятимизнинг ҳар бир аъзоси, хусусан ёшларимиз партиянинг ва социалистик давлатимизнинг тарихини билиш, марксизм-ленинизм идеяларини, съезд илгари сурган сиёсий проблемаларини билиш билан ўз фикр доирасини кенгайтиришга ҳаракат қилмоғи керак.

Ёшларни партиямиз ва халқимизнинг қаҳрамонлик, революцион, жанговар ва меҳнат традициялари руҳида тарбиялаш — Коммунистик партия ва унинг жанговар ёрдамчиси комсомол фаолиятининг туб масалаларидан биридир.

Совет кишиларини Коммунистик партия ишининг ҳаққоний иш эканлигига қатъий ишонч, революцион эътиқод, жамият олдидаги бурчини юксак даражада англаш руҳида, коммунистик ахлоқ, мустаҳкам ва онгли интизом руҳида тарбиялаш — бизнинг мақсадимиздир.

Буржуа идеологияси ва пропагандасига қарши, сиёсатга бефарқ қараш, хусусий мулкчилик сарқитлари ва обивателлик кайфиятларига қарши, бировга боқим бўлиш психологиясининг ва халқ идеаллари ҳамда ғалабаларига нигилистик муносабатда бўлишнинг ҳар қандай кўринишларига қарши изчил ва муросасиз кураш олиб бориш йўли билангина бу мақсадга эришиш мумкин.

Бизнинг Ватанимиз одам одамни эксплуатация қилишдан холи бўлган экономикани қуриш тажрибаси билангина эмас, тарихда биринчи бўлган халқ ҳокимияти тажрибаси билангина эмас, шу билан бирга, ундаги халқларнинг иттифоқи ва қардошларча дўстлигини вужудга келтириш тажрибаси билан ҳам инсониятнинг тараққиёт йўлини ёритиб турибди.

Совет кишисининг маънавий гўзаллиги, унинг меҳнатга муҳаббати, мардлиги ва матонати, олийҳимматлиги ва ҳалоллиги, бутун дунёдаги ўзининг синфий қардошлари билан бўлган иттифоққа содиқлиги, пролетар интернационализми билан барча мамлакатлар ва қитъалардаги меҳнат аҳли учун сўнмас машъал бўлиб ёғду сочиб турибди.

Бу вазифамизнинг нақадар теранлигини ҳар бир совет кишиси тушуниб олиши ва шунга мувофиқ ишлар қилиши лозим. Бунинг аҳамияти ғоят катта, чунки биз ҳаммамиз тараққиёт билан реакция кучлари ўртасида, социализм билан империализм кучлари ўртасида шиддатли кураш бораётган, янгидан-янги синфий революцион жанглар авж олиб бораётган дунёда яшаб турибмиз.

Сўнгра, К. Т. Мазуров Совет Иттифоқи халқаро аҳволининг баъзи бир масалалари устида гапиради.

Жаҳондаги кучларнинг нисбати социализм, ишчилар ва миллий озодлик ҳаракати фойдасига тўхтовсиз ўзгариб бормоқда. Мамлакатимизнинг эътибори, унинг жаҳондаги салмоғи, унинг халқаро проблемаларни ҳал этишга ўтказаётган таъсири ўсиб бормоқда. Бизнинг социалистик давлатимиз ташкил топган дастлабки кунлариданоқ замонанинг революцион кучларига содиқ, дўст ва ишончли таянч бўлиб келди. Эндиликда, Совет Иттифоқи жуда катта иқтисодий потенциалга, зўр ҳарбий кучга эга бўлган, юксак обрў қозонган пайтда, бизнинг тарих олдидаги масъулиятимиз айниқса буюкдир. Зотан бизнинг юзимиз шувут бўлаётгани йўқ. Бизнинг мамлакатимиз халқаро ишчилар синфи ва барча меҳнаткашларнинг асосий ғалабаси бўлган жаҳон социалистик системасини мустаҳкамлаш учун куч ва маблағларни аямай сарф қилмоқда. Мамлакатимиз империалистлар ва мустамлакачиларнинг қаршилигини даф қилиб, ўз давлатининг мустақиллигини мустаҳкамлаш учун кураш олиб бораётган ёш давлатларнинг халқларига қардошларча ёрдам қўлини узатмоқда.

Совет ҳукумати ўзининг капиталистик мамлакатлар билан муносабатларида турли социал тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшашидан иборат ленинча принципга амал қилмоқда. Мазлумлар ва золимлар ўртасидаги, мустамлакачилар ва озодликка чиқаётган халқлар ўртасидаги муносабатларга бу принципни татбиқ этиб бўлмайди, албатта. Лекин бу принцип халқаро майдонда капитализмга қарши синфий кураш олиб боришда социализм манфаатларини ғоят муваффақиятли ҳимоя қилишга, барча тинчликсевар кучларни янги уруш чиқаришга уринаётган империалистларга зарба бериш учун сафарбар этишга имкон бермоқда.

Сўнгги вақтларда Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатларнинг халқаро муносабатлар соҳасида айниқса мураккаб вазифаларни ҳал этишларига тўғри келди. Империализм вазиятни анчагина кескинлаштириб қўйди. Америка империалистларининг сиёсати тағин ҳам агрессивроқ, тағин ҳам бебурд бўлиб қолди. Империализмнинг доираси торайиб бормоқда, революцион ишчилар ва миллий озодлик ҳаракати уни қисиб бормоқда, ички зиддиятлар уни тобора кучлироқ кемирмоқда.

Ҳозирги замон империализмининг энг қабиҳ, энг хатарли белгилари Американинг Вьетнам халқига қарши қилаётган агрессиясида акс этмоқда. Напалм билан куйдирилган қишлоқлар, бомба ташлаб вайрон қилинган касалхоналар ва мактаблар, заҳарли моддалар билан заҳарланган экинзорлар, ўлдирилган ва қийноққа солинган аёллар ва болалар — Америка Қўшма Штатларининг қаҳрамон ва эрксевар Вьетнам бошига солган кулфатлари манзараси ана шундай.

Америка империализмининг Вьетнам элидаги жинояткорона ҳаракатларига қарши қаҳр-ғазаб тўлқини бутун дунёда кучайиб бормоқда. Дунёдаги ҳамма мамлакатларда Американинг бошқа халқлар ички ишларига аралашувини тўхтатишни қатъий талаб қилаётган овозлар тобора барала эшитилмоқда. Вьетнамдаги авантюра яхшиликка олиб бормаслигини, бу авантюра агрессорнинг шармандаларча мағлубияти билангина тугаши мумкинлигини тушунувчи ақли расо кишилар Қўшма Штатларнинг ўзида ҳам тобора кўпайиб бормоқда.

Биз Вьетнам халқига ҳар тарафлама ёрдам бермоқдамиз. Вьетнам халқи Америка империалистларини ўз тупроғидан ҳайдаб чиқаргунга қадар, у ўзининг қаҳрамонона курашини тўла ғалаба билан тугаллагунга қадар биз зарур миқдордаги ёрдамни унга бераверамиз.

Нотиқ шуни эслатиб ўтадики, гитлерчилар Германияси бизнинг мамлакатимизга хиёнаткорлик билан бостириб кирганига 22 июнда чорак аср тўлади. Фашист галалар совет эли бошига қандай кулфатлар келтирганини, босқинчини тормор келтириб, ҳайдаб чиқариш учун халқимиз бениҳоя кўп куч ва ғайрат сарфлаганлиги ва қурбонлар берганлигини Белоруссия меҳнаткашлари яхши эслайдилар. Шу сабабли, совет кишилари Ғарбий Германия реваншчилари ва ҳукмрон доираларининг ғалабамиз якунларини, барча эрксевар халқларнинг ғалабаси якунларини қайта кўриб чиқишга қаратилган сурбетларча даъволарига беҳад қаҳр-ғазаб билан қараётганликлари тушунарлидир. Америка билан Ғарбий Германиянинг тил бириктируви ҳозирги империализмнинг асосий ўқи бўлиб қолди. Лекин Ғарбий Германиянинг жаноб милитаристлари ва реваншчилари беҳуда хом хаёллар билан ўзларини юпатиб юрмасинлар.

Бизнинг мамлакатимиз кутилмаган ҳар қандай ҳодисаларга яхши шайланган. Социалистик ҳамдўстликнинг позициялари пухта ва мустаҳкам. Варшава шартномаси ташкилотининг қалқонини ҳеч қандай агрессор ёриб ўта олмайди.

Совет ҳукумати мамлакатимизнинг мудофаа қобилиятини таъминлаш учунгина эмас, балки шу билан бирга, Европада ҳар қандай агрессиянинг олдини олиш учун ҳам ҳамма зарур чораларни кўриб қўймоқда. Биз Европа мамлакатларининг биргалашиб мустаҳкам хавфсизлик системасини вужудга келтиришлари тарафдоримиз. Шу муддао билан Совет Иттифоқи бевосита манфаатдор давлатларнинг ҳаммаси қатнашадиган Европа конференциясини чақириш таклифини ўртага қўйди. Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, Ғарбий Европадаги кўпгина мамлакатларда Совет Иттифоқи билан ҳамжиҳатликка ва ҳамкорлик қилишга интилиш кучайиб бормоқда. Бизнинг бундай мамлакатлар билан, жумладан Франция билан муносабатларимиз муваффақиятли ривожланмоқда. Бизнинг Италия билан, Европадаги бошқа бир қанча мамлакатлар билан иқтисодий алоқаларимиз кенгаймоқда.

Бизнинг Осиё, Африка, Ўрта Шарқдаги ривожланаётган ёш давлатлар билан дўстлигимиз ва ҳамкорлигимиз мустаҳкамланиб бормоқда.

Марказий Комитетнинг КПСС XXIII съездига ҳисобот докладида таъкидлаб ўтилганидек, партиямиз билан давлатимиз социалистик мамлакатлар қудрати ва жипслигини мустаҳкамлаш тўғрисида алоҳида ғамхўрлик қилмоқдалар.

Совет Иттифоқининг Болгария Халқ Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Вьетнам Демократик Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Корея Халқ Демократик Республикаси, Куба Республикаси, Монголия Халқ Республикаси, Польша Халқ Республикаси, Руминия Социалистик Республикаси, Чехословакия Социалистик Республикаси ва Югославия Социалистик Федератив Республикаси билан қардошларча ҳамкорлиги ва бирдамлиги сўнгги йилларда тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамланди.

Бироқ, жаҳон социалистик системасига кирувчи барча мамлакатлар аҳил бўлганларида, унинг кучи ва халқаро роли тағин ҳам кўпроқ бўлган бўлур эди. Жаҳон социалистик системаси мамлакатларининг бирлиги жаҳон революцион жараёнини ялписига қўллаб-қувватлашни янада кучайтиришнинг энг муҳим манфаатларига, империализмга қарши, унинг ер шари турли районларидаги агрессив ҳаракатларига қарши тағин ҳам самаралироқ кураш олиб бориш манфаатларига жавоб беради.

«Бизнинг партиямиз ва совет халқи халқ Хитойи билан ва унинг Коммунистик партияси билан дўст бўлишни астойдил истайдилар. Албания халқи билан, Албания Меҳнат партияси билан ҳам муносабатларни яхшиламоқ учун биз мумкин бўлган ҳамма чораларни кўришга тайёрмиз» — дейилди Марказий Комитетнинг КПСС XXIII съездига ҳисобот докладида.

Жаҳон коммунистик ҳаракати сафларидаги ихтилофлар ҳали ҳам бартараф этилмаганлиги хусусида биз афсусланмаслигимиз мумкин эмас. Бундан фақат империализмгина наф кўрмоқда. Шу сабабли, социалистик ҳамдўстлик, жаҳон ишчилар ва миллий озодлик ҳаракати кучларини бирлаштиришнинг олий интернационал мақсадлари йўлида, империализмга қарши халқаро фронтни мустаҳкамлаш манфаатлари йўлида КПСС барча мамлакатлар коммунистларининг жипслиги ва бирлигини марксизм-ленинизм принциплари асосида мустаҳкамлаш учун бундан буён ҳам ўз ихтиёридаги барча чораларни изчиллик билан кўра беради.

КПССнинг ана шу қатъий ва принципиал йўлини жаҳондаги коммунистик партияларнинг катта кўпчилиги қатъиян қўллаб-қувватлаётганлигига биз, совет кишилари, қувонмоқдамиз.

Биз ҳал қилишимиз керак бўлган проблемалар нақадар мураккаб бўлмасин, биз келажакка комил ишонч билан қарашга ҳақлимиз.

Мамлакатимиз меҳнаткашлари 12 июнда партиямизнинг сиёсати учун яна якдиллик билан овоз берадилар, дейди пировардида К. Т. Мазуров. Бунга шак-шубҳа йўқ. Улар меҳнаткашлар бахт-саодатига, маданият ва фанни равнақ топтиришга, инсониятни ҳар тарафлама тараққиётга эриштиришга қаратилган фақат битта чинакам революцион сиёсат борлигига, бу ҳам бўлса, Коммунистик партия сиёсати эканлигига ўз турмушларида ишонч ҳосил қилдилар. Бўлажак сайлов Ватанимизни коммунизм тантанаси сари бошлаб бораётган партия теварагида халқимизнинг бузилмас бирлиги ва жипслигини бутун дунёнинг кўз олдида яна бир карра намойиш қилиб кўрсатади.

ЭНГ ЗАРУРИ — УЙ-ЖОЙ

(Боши биринчи бетда).

Беш йилликда эса Ўзбекистоннинг қайта қурилган пойтахтида 6 миллион квадрат метрга яқин уй-жой фойдаланишга топширилади.

Стандарт йиғма уйлардан йўлдош-шаҳар қурилаётган Сергилида шу йилнинг ўзидаёқ умумий майдони 75 минг квадрат метр уй-жой фойдаланишга топширилади, бу ерда маданий-маиший хизмат кўрсатиш объектлари комплекси бўлади.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг қарори билан қурилиш индустриясини анча кучайтириш тадбирлари белгиланди. Мавжуд иккита уйсозлик комбинатининг қуввати ушбу йилдаёқ 440 минг квадрат метр уй-жой қурадиган даражага етказилади. Бундан ташқари қўшимча равишда 2 та қудратли уйсозлик комбинати барпо қилинади.

Иккинчи, учинчи ва тўртинчи кварталлар фонди бўйича муддатидан олдин келаётган ускуналар, транспорт воситалари ва механизмлар «Главташкентстрой»га берилмоқда.

Қурилиш материаллари саноати министрлиги бу йил қўшимча равишда 5 мингта чўян ва эмалли ванна, 30 мингта мойка, 160 шартли километр асбоцемент труба ишлаб чиқариши керак. «Главташкентстрой» қўшимча равишда умумий майдони 45 минг квадрат метрлик йирик панелли уй ва 15 минг кубометр йиғма темир-бетон ишлаб чиқариши шарт. «Главташкентстрой» буюртмасига мувофиқ, республика Қурилиш министрлиги қўшимча равишда бу йил 15 минг квадрат метр йирик панелли уй-жой ва 20 минг кубометр йиғма темир-бетон ишлаб чиқариши керак. Ажратилган 130 минг квадрат метр дурадгорлик буюмлари «Главташкентстрой» ихтиёрига берилмоқда.

«Главташкентстрой» зиммасига юкланган жуда муҳим вазифа — қардош республикалардан келган мутахассисларни қабул қилиб олиш, жойлаштириш ва улардан фойдаланишдир. Тошкентга мингдан ортиқ лойиҳачи келмоқда Бу — ҳозир энг зарбдор отрядлардан биридир. Қурилишнинг муваффақияти кўп жиҳатдан лойиҳаларнинг ўз вақтида ва сифатли тайёрлаб берилишига боғлиқ. Республика Министрлар Советига, ўз ташкилотлари Тошкент зилзиласи оқибатларини тугатиш билан боғлиқ бўлган лойиҳа-қидирув ишларини олиб бораётган иттифоқ министрликлари ва идораларига ана шу ташкилотларнинг барча категориядаги ходимлари учун меҳнатга ҳақ тўлашнинг ишбай, аккорд ва мукофот-прогрессив формаларини қўллашга рухсат этилди.

Тошкентда уй-жой қурилиши фақат давлат йўли билангина олиб борилмайди. Индивидуал қурилишга ҳам катта эътибор берилмоқда. Уй-жой қурувчиларга стандарт уйлар сотиш бошлаб юборилди, уй қуриш ва қурилиш материалларини сотиб олиш учун ссуда ажратилмоқда. Район авария комиссияларининг хулосасига кўра ўз уйларини қайта тиклаш имконияти бўлган кишилар ремонт учун зарур бўлган материалларни сотиб олишлари ва ҳатто бепул олишлари ҳам мумкин. Маҳаллий органлар индивидуал қурилиш ва ремонт билан боғлиқ бўлган барча масалаларнинг давлат иши сифатида кўриб чиқилиши, бу ишда ҳеч қандай тўғаноқларга, ҳеч қандай сансалорликка йўл қўйилмаслиги тўғрисида ғамхўрлик қилишлари лозим.

Кўриб турибсизки, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети, Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика ҳукумати Тошкент қурилиши учун фавқулодда чораларни кўрдилар. Бундан тошкентликлар беҳад миннатдордирлар. Лекин уй-жойга муҳтож бўлган кишиларнинг ҳаммасини қишгача бошпана билан таъминлаш мақсадида мавжуд уй-жойларни тиклаш учун барча имкониятлардан фойдаланиш керак. Бу уй-жой проблемасини совуқ тушгунча ҳал қилишга ёрдам беради.

Зарар кўрган биноларни пухта текшириш натижалари шуни ишончли қилиб кўрсатиб турибдики, ремонт ва тиклаш ишларидан сўнг кўпгина уйларда бундан кейин ҳам яшаш мумкин. Шу сабабли биринчи навбатда янги кварталлар қуриш кўзда тутилмаётган районларда яқин бир-икки ой ичида қайта тиклаш мумкин бўлган уйларнинг бузиб юборилишига мутлақо йўл қўймаслигимиз керак. Бу билан биз шаҳримиз бошига тушган кулфат миқёсларини камайтиришга ёрдам берган бўламиз.

Биз учун энг муҳими тезроқ уй-жой қуриб олишдир.

Шу нарса қувончлики, тошкентликларнинг ўзлари уй-жой проблемасини ҳал этиш нақадар қийинлигини яхши тушуниб, уйсиз қолган кишиларга ёрдам беришни ўз бурчи деб ҳисобламоқдалар ва бутун-бутун оилаларни ўз уйлари ва квартираларига олишга тайёр эканликларини билдирмоқдалар. Бу табиий ва олижаноб фазилатдир, ҳамма учун намунадир. Районларнинг партия ва совет органлари, корхона ва муассасаларнинг раҳбарлари ва бошланғич партия ташкилотлари бу ажойиб ҳаракатни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашлари ва кучайтиришлари керак.

Киров районида зилзиладан нисбатан кам зарар кўрган кўпгина маҳалла ва кварталларнинг ташаббуси маъқулланди. Бу маҳалла ва кварталларда яшовчилар кўп бинолар бузилиб кетган қўшни маҳаллалар ва кўчаларда яшовчиларга ўз уйларидан бошпана беришга қарор қилдилар. Кўпгина маҳалла ва кварталларнинг кишилари биноларни ўз кучлари билан ремонт қилиш ва тиклашга қарор қилдилар.

Октябрь районида кўпгина кишиларнинг ташаббуси кенг ёйилмоқда: улар ўзларини яқинда ташкил этилган зарбдор қурилиш отрядларига киритишни сўрамоқдалар ва ўз уйларини ўзлари ремонт қилажакларини айтмоқдалар.

Ленин ва Куйбишев районларидаги кўпгина муассаса ва ташкилотларнинг ташаббуси диққатга сазовордир. Улар иш столларини ҳовли ва скверларга олиб чиқиб, бошпанасиз қолган оилаларини биноларга жойлаштирмоқдалар. Улар тўғри қилишяпти: очиқ ҳавода ҳам ишласа бўлаверади, биноларга эса аввало болаларни, қарияларни жойлаштириш керак.

Корхона ва муассасаларнинг раҳбарлари, партия ва касаба союз ташкилотлари мавжуд имкониятлардан тўла фойдаланиб, ўзларининг бошпанасиз қолган барча ишчи ва хизматчиларини жойлаштиришлари керак. Бунинг учун идораларни, ёрдамчи биноларни ва бошқа биноларни ажратиш мумкин.

Шаҳардаги кўпгина корхоналарда зарбдор қурилиш отрядлари тузиш, ишчилар, инженерлар ва хизматчиларнинг бузилган уйларини ўз кучлари билан тиклаш ҳақида қарорлар қабул қилинди.

Ҳукумат комиссияси қарор қабул қилиб, бирор корхона, министрлик ёки идора ўз кучлари билан уй қурмоқчи бўлса ёки бошланган уй-жой қурилишини тезроқ тугатмоқчи бўлиб, шу мақсадда ўзининг бутун коллективидан фойдаланса, шунингдек, республиканинг барча областларидан қўшимча моддий ресурслар ва бинокорлар сафарбар этса, бундай корхона, министрлик ёки идорага ана шу уйлардан бошпанасиз қолган барча ходимлари учун биринчи навбатда квартира олиш ҳуқуқини беради. Уй-жойларни тиклаш ва бошланган уй-жой қурилишини тезроқ тугаллаш учун саноат корхоналари ва райижрокомлар ремонт контораларининг, коммунал хўжалиги ва маиший хизмат ташкилотларининг барча ресурсларидан, ҳамма резервларидан, студентлар отрядларидан ва аҳолининг кўнгилли группаларидан фойдаланмоқ керак.

Энг муҳими кишиларни тезроқ жойлаштиришдир! Бугун қўшимча равишда бир хона фойдаланишга топширилса — яхши, уйни фойдаланишга топшириш бир кун тезлаштирилса ундан ҳам яхши. Ҳозир ана шундай қилиш талаб этилмоқда.

Шу кунларда барча район ижроия комитетларида депутатлар группаларнинг фаолияти сезиларли даражада жонланиб кетди. Уларнинг ҳаммаси омма орасида, уй-жойлар қайта тикланаётган, зилзиладан зарар кўрган оилалар ўрнаштирилаётган жойлардадир. Районларда ташкил этилган штаблар деярли кечаю-кундуз ишлаб турибди. Улар кишиларни вақтинча ёки доимий яшаш учун жойлаштириш билан боғлиқ бўлган ҳамма масалаларни тез ҳал қилмоқдалар.

Шу кунларда агитаторларимизнинг ишлари жанговар тарзда ташкил этилмоғи керак. Партия ташкилотлари омма билан ўз алоқаларини янада мустаҳкамлашлари, барча районлардаги зилзиладан зарар кўрган ва кўрмаган кишилар ўртасида тушунтириш ишларини оперативлик билан олиб боришлари керак. Шароит зилзила тўғрисида бўлмағур миш-мишлар ва иғводан иборат уйдирмаларга кескин зарба беришни талаб қилмоқда. Табиий офат билан курашда тошкентликларнинг ғолиб чиқишига ҳеч нарса ғов бўла олмаслигини тушунтирмоқ керак!

Тошкентда мард ва жасур кишилар яшайдилар. Тошкентликлар қаҳрамонона ҳаётининг унутилмас саҳифаларини ёрқин акс эттириш, Тошкентга ёрдам қўлини чўзган бутун совет халқининг маънавий гўзаллиги ва қудратини кўрсатиб бериш ижодий интеллигенциямизнинг муқаддас бурчидир.

Республика Коммунистик партияси Марказий Комитети, Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети Ўзбекистоннинг барча меҳнаткашларини бутун кучларини шаҳримизни қайта тиклаш ва қуришга сарфлашга чақириб, икки марта — 1 май ва 14 майда мурожаат қилди. Партия ва ҳукумат бизни тез, чиройли ва соз қуришга чақирмоқда.

Вазифа шундан иборатки, дейилади Мурожаатда, қиш тушгунга қадар бошпанасиз қолган аҳоли уй-жой билан таъминлансин.

Шубҳа йўқки, Тошкент шаҳрининг, бутун республикамизнинг барча партия, совет, касаба союз, комсомол ва хўжалик ташкилотлари зилзила оқибатларини тезроқ тугатиш учун барча зарур чораларни кўрадилар. Тез орада жонажон Тошкентимиз, шубҳасиз, ўзимиз орзу қилгандек Совет Иттифоқининг энг гўзал шаҳарларидан бирига айланади.

ҲАМИША ХАЛҚ БИЛАН, ЖОНАЖОН ПАРТИЯ БИЛАН

ЎЗБЕКИСТОН ИЖОДИЙ СОЮЗЛАРИНИНГ ҚЎШМА ПЛЕНУМИДАН

«Бизда ҳеч бир республика йўқки, у, санъат ва адабиётнинг у ёки бу соҳадаги ажойиб муваффақиятлар, жуда катта талантлар билан фахрланмаётган бўлсин» — дейилади КПСС Марказий Комитетининг партия XXIII съездига ҳисобот докладида.

Мамлакатимиз коммунистларининг тарихий анжумани Совет Иттифоқи экономикаси ва маданиятини ривожлантириш планини белгилаш билан бирга, партиянинг идеология соҳасидаги фаолияти проблемаларига, адабиёт ва санъатнинг вазифаларига ҳам жуда катта эътибор берди. Шу нарса бежиз эмаски, съезд делегатлари орасида маданият арбобларидан 147 киши, шу жумладан 53 ёзувчи, композитор, рассом, артист бор эди. Халқ ҳаётида ижодкор интеллигенциянинг роли юксак деб билинаётганлиги мана шунда ўз ифодасини топди.

КПСС XXIII съезди келажакка йўл очиб берди. Ана шу йўлга тушиб олаётган Ўзбекистон адабиёти ва санъати ходимлари асосий эътиборни республика маданиятини янада юксалтиришга қаратмоқдалар.

Ўзбекистон ёзувчилари, композиторлари, рассомлари, кинематографчилари, архитекторлари, журналистлари, артистлари ўзларининг яқин йиллардаги вазифаларини муҳокама қилмоқ учун 20 майда ўз ижодий созларининг қўшма пленумига тўпланишди.

«КПСС XXIII съезди қарорлари асосида Ўзбекистон адабиёти ва санъати ходимларининг вазифалари» ҳақида республика Ёзувчилар союзи правлениесининг раиси, партия съездининг делегати **Комил Яшин** доклад қилди.

— Сиз билан бизнинг вазифамиз, — дейди докладчи, — совет ҳаётининг оқимлари ҳақида, жамиятимизнинг янги беш йиллик планини, КПСС Программасини амалга оширишдаги реал ғалабалари тўғрисида кенг тасаввур берадиган, одамни одамийликка ўргатадиган асарлар яратишдир. Биз адабиётимиз билан санъатимизни янада ривожлантиришни пухта ўйлаб кўришимиз лозим.

Октябрь 50 йиллиги ҳамда В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига атаб янги асарлар яратиш тўғрисидаги ғоявий-тема- [illegible]

гражданларининг қаҳрамонона руҳини, уларнинг уюшқоқлиги ва интизомини қўллаб-қувватлашга даъват этмоқда.

Республика рассомлари буюк тарихий саналарга ҳозирланар эканлар, ўзларининг тематик планларини пухта тузиб олдилар. Замондошимизнинг маънавий бойлигини шакллантириш масалалари рассомлардан Р. Аҳмедов, А. Абдуллаев, М. Саидов, А. Кривонос, В. Жмакин, Ч. Ахмаровларнинг ижодида асосий ўринни эгалламоқда. Пахта учун кураш, заводлар ва колхоз далаларидаги яратувчилик меҳнати, лабораториялар ва илмий муассасаларда ғайрат билан қилинаётган ишлар, одамнинг табиий офатга қарши кураши, табиатни ўзгартириш — рассомлар ишлаб чиқараётган темаларнинг бир қисмини ташкил этади, холос.

М. Қўзибоев, А. Абдуллаев Ленин образини яратиш ва тарихий-революцион тема устида ишламоқдалар. Графиклар эстамплар туркумини яратмоқдалар, ҳайкалтарошлар революциянинг улуғ доҳийси образини яратиш устида иш олиб бормоқдалар.

Халқ декоратив ва амалий санъати усталари олдида катта вазифалар турибди. Санъатнинг мана шу соҳасида ижод қилаётган усталар қадим замонлардан бери халқ бунёдга келтирган ҳамма гўзал нарсаларни авайлаб сақлаб қолиш билан бирга, янги қурилишга актив бош қўшмоқлари, ўз санъатлари билан жамоат иншоотларини, иморатларни безамоқлари керак. Халқ санъати маиший буюмлар ясаб чиқарувчи бир қанча саноат корхоналарига таъсир кўрсатадиган бўлиши учун тегишли чораларни кўрмоқ зарур. Чинакам бадиий раҳбари бўлмаган корхоналар томонидан ҳали ҳам анча дидсизлик билан кўплаб ясаб чиқарилаётган буюмларга чек қўйишда халқ усталарининг тажрибаси кўмакдош бўлиши лозим.

Ўзбекистон композиторлари билан музикашунослари ҳам улуғ саналарга ўз туҳфаларини тайёрламоқдалар. Ҳ. Раҳимовнинг «Зафар», И. Ҳамроевнинг «Ҳамон кутаман», А. Берлиннинг «Тўй кунида» опералари, И. Акбаровнинг «Нигор», С. Юдаковнинг «Насриддиннинг саргузаштлари», М. Ашрафийнинг «Муҳаббат қурбонлари», А. Козловскийнинг «Нурхон» балетлари шулар жумласидандир. Йирик вокаль-

симфоник жанрда М. Бурхоновнинг «Ўзбекистон» кантатаси ва «Ленин ҳақида» хор сюитаси, А. Муҳаммедовнинг солистлар, хор ва симфоник оркестр учун [illegible]

ги ва жозибадорлиги билан вафотидан кейин ҳам миллион-миллион одамларнинг дилларини мудом ўзига мафтун этаётган бу улуғ инсоннинг образини яратиш устида ишлаш шундай мароқли вазифаки, санъат аҳли учун бундан ҳам мароқлироқ иш бўлиши мумкин эмас. Лениннинг ажойиб камтаринлигига, теран ақл-заковатига, ахлоқий поклигига ва табиатининг мукаммаллигига ҳаммамиз қойил қоламиз. Лениннинг худди мана шу фазилатлари ҳар бир совет кишиси учун мўътабардир. Унинг шу фазилатларини акс эттириш ҳар биримизга ҳаётдан сабоқ олишда шахсий намуна бўла олади.

Ёшларни камол топтиришдан иборат жонли, реал, айни бир маҳалда мураккаб ва оғир жараён замонавий темалар орасида энг муҳимларидан биридир. Ёшлар катта ларзаларни, машаққатли бурилишни, кескин маънавий изланишларни бошдан кечирмоқдалар, ғоят турли-туман таъсирларга дуч келмоқдалар. Мана шу соҳада ҳам адабиёт билан санъатнинг зиммасига юклатилган ролни ҳеч ким ва ҳеч нарса адо эта олмайди.

Авлодларнинг бир-бирига ўринбосарлиги темаси бадиий билим ва тарбия аҳамиятига эга бўлган муҳим темадир. Бу теманинг замирида ҳаёт концепциясини чуқур тасвирловчи, ғоят кескин тусдаги драматик коллизияларни ва ёрқин инсоний характерларни акс эттирувчи катта полотнолар, йирик пландаги асарлар яратиш учун зўр имкониятлар яшириниб ётади.

Улуғ Ватан уруши темаси адабиётимиз ва санъатимизда муҳим умумхалқ темаларидан бири бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. Фашизм устидан қозонган ғалабамиз ҳақидаги романлар, пьесалар, достонлар, киносценарийлар, рассомлик асарлари, ер юзида озод ҳаётни барқарор этиш йўлида, коммунизм йўлида совет кишилари кўрсатган оммавий қаҳрамонлик ҳақидаги, партиямизнинг қудратли кучи тўғрисидаги, халқнинг жўшқин революцион руҳи, унинг ватанпарварлиги ва интернационализм идеяларига содиқлиги ҳақидаги асарлар бўлмоғи керак. Бундай асарлар ёш авлодни мустаҳкам иродали, мард, жасур ва улуғ идеалларимизга, Ватанимизга садоқатли қилиб тарбиялаши лозим.

Совет халқининг фашизм устидан қозонган ғалабаси — бизнинг энг буюк меросимиздир. Ҳалок бўлган қаҳрамонларнинг табаррук хотираси бизга ҳам, бизнинг бола- [illegible]

Кенг кўламда олиб борилаётган коммунистик қурилиш ва марксча-ленинча идеологиянинг янги-янги зафарлари халқлар маданиятини тағин ҳам кўп даражада бойитмоқда, уларни такомиллаштирмоқда ва бир-бирига яқинлаштирмоқда, улар бир-бирини ҳар тарафлама ва чуқур бойитмоғи учун мисли йўқ майдон очиб қўймоқда. Кўп миллатли ягона совет маданияти шу асосда мустаҳкамланиб бормоқда.

Барча қардош республикалар қатори бизнинг республикамиз ҳам янги беш йилликнинг дастлабки йили планини бажаришга киришди. Халқ хўжалиги вазифаларини ҳал этишда, коммунистик тарбия проблемаларини ҳал қилишда очерк адабиёти айниқса тез ва оператив ёрдам бериши мумкин. Сўнгги йилларда ўзбек адабиётида турмушни яхши билган, ўз ижоди билан энг ўткир иқтисодий, хўжалик, ижтимоий проблемаларга актив аралашаётган ёзувчиларнинг бутун бир группаси майдонга чиқди. Энг муҳим проблемаларни публицистик тарзда, кескин ўртага қўйиш бу ёзувчиларнинг ижоди учун характерлидир. Мана шу олижаноб интилишни ҳар томонлама рағбатлантириш лозим. Ҳар ҳолда шуни ҳам тан олиш кераккии, Ўзбекистонда асосан иқтисодий, хўжалик проблемалари ва кишиларнинг муносабатлари бадиий очеркнинг ўрганиш ва тасвирлаш соҳаси бўлиб қолди. Бизда илмий темалардаги очерклар ва биографик очерклар онда-сонда бир пайдо бўлиб қолмоқда, чўлларимизни, қўриқ ерларимизни, ўлкамизнинг чекка жойларини ўзлаштириш романтикаси тўғрисидаги очерклар, лирика ва юмор билан, публицистик мулоҳазалар билан ёзилган очерклар етишмаяпти.

Техника тараққий этаётган ва космос забт этилаётган даврда илмий-бадиий ва илмий-фантастик адабиётнинг аҳамияти айниқса буюкдир. Республика ёзувчиларининг эътибори ва кучларини мана шу жанрга ҳам жалб этмоқ керак. Бу ишда олимларимиз иштирок этсалар, жуда соз бўлур эди.

Умумхалқ вазифаларининг улуғворлигидан илҳомланган республика адабиёти ва санъати арбоблари сўнгги бир йилда Ўзбекистон маданиятига кўзга кўринарли ҳисса қўшдилар. Ижодкор ёшларнинг умид бахш этувчи активлиги сўнгги йиллардаги ишларимизнинг қувончли якунидир. Санъатнинг ҳамма турларида, адабиётнинг ҳамма жанрларида уларнинг яратган асарлари ёш ўринбосарларимиз ижодда партиявийлик ва халқчилликнинг юксак принципларини чин дилдан идроклаб олаётганликларини яна бир карра кўрсатиб турибди.

Янги беш йиллик план ишнинг сифат кўрсаткичларини қатъиян яхшилашни талаб қилади. Совет меҳнаткаши нимаики иш қилмасин, ҳаммаси мустаҳкам, чиройли бўлмоғи, совет кишисининг ўсиб бораётган эстетик талабларини қаноатлантирмоғи керак. Бу гап бизнинг ижодимизга ҳам бевосита тааллуқлидир.

XXIII съездда адабиёт ва санъат шаънига айтилган танқидий мулоҳазаларни республикамиз адабиёти ва санъатига ҳам дахлдор деса бўлади.

Сифат масаласи бизда энг муҳим проблема бўлиб қолмоқда. Кўпгина йирик эпик полотноларимизга чуқур мазмундорлик етишмайди, даврнинг етакчи тенденциялари бу полотноларда кенг равишда умумлаштириб берилмаган, автор ўзи танлаб олган темага аниқ фалсафий назар билан қарамайди, совет кишиси характерининг энг асосий белгиларини бадиий жиҳатдан мужассамлантирувчи типлар ярата билмайди.

Республика кинематографчилари сўнгги йилларда бир қатор асарларни ижод қилдилар. Бу асарлар ўзбек кино санъати юксалиб бораётганлигидан далолат беради. Томошабинлар кекса ўзбек режиссёри К. Ёрматовнинг «Осиё устида бўрон», М. Шайхзода ва Л. Файзиевнинг «Улуғбек юлдузи», С. Азимов, И. Аъзамов ва Н. Рожковнинг «Ойдин саҳифа» фильмларини қизғин кутиб олдилар. Ўзбек ҳужжатли киночилари бир мақсадни кўзлаб, жонкуярлик билан ишламоқдалар. Ҳужжатли кино усталаримизнинг «Баҳордан баҳоргача», «Ўн уч қалдирғоч», «Тожихон Шодиева» ва бошқа шу каби фильмлари элга манзур бўлди. Шу фильмларнинг кўпи Бутуниттифоқ ва республикалараро фестивалларда юксак баҳо олди.

Бироқ, ўзбек адабиёти ва санъатининг ҳамма арбоблари сингари ўзбек кинематографчиларининг ҳам хотиржамланиш учун асослари йўқ.

Замонамизнинг салмоқли темаларини кўтариб чиқадиган, ишчилар синфининг ҳаётини ёрқин ва илҳомбахш суратда ҳикоя қилиб берадиган, ўзбек пахтакорларининг меҳнатдаги жасоратларини, қувонч ва қайғуларини яққол тасвирлайдиган фильмлар ҳали кам. Экранларимизда қизиқарли кинокомедияларни кўпроқ кўришни истар эдик. Чунки томошабинларимиз ўтмишда қолиб кетаётган, олға босишимизга халақит бераётган жамики иллатлар устидан кулишни севадилар ва хоҳлайдилар.

Чинакам ғоявий аҳамиятга ва юксак бадиий маҳоратга эга бўлган санъат ва адабиётни майдонга келтириш йўлидаги курашимизни бир дақиқа ҳам бўшаштирмаслигимиз лозим. КПСС XXIII съездининг руҳи ва қарорлари марксча-ленинча танқидчилик адабиёт билан санъатни ривожлантиришда катта аҳамиятга эга эканлигини яна бир карра таъкидламоқда. Бу эса бизнинг профессионал танқидчиларимиз зиммасига ғоявий поклик ва маҳорат учун олиб борилаётган курашнинг олдинги сафларида бўлиш, коммунистик партиявийлик намунасини кўрсатиш вазифасини юкламоқда.

Биз алоҳида даврда яшамоқдамиз. Синов ва қурбон йиллари, янги давр бир қолипда фикр юритиш ва ижод қилишдан, турмушга бўшанглик ва эҳтиёткорлик билан қарашдан воз кечишни талаб қилади. Кўз ўнгимизда содир бўлган ва бўлаётган ўзгаришларни чуқур англаб олсак, турмушга ва инсонга бўлган муносабатимизни янгиласак, замонани янгича тушунсаккина, катта ва қимматли асарлар яратиш учун янги куч-қувват олишимиз мумкин. Даврнинг шиддатли одимини акс эттириш унинг такрорланмас нафасини келажак авлодга етказиш, янги беш йилликнинг бундан аввалги йиллардан фарқ қилувчи янги, ўзига хос фазилатларини тадқиқ этиш ва бадиий тарзда тасвирлаш — адабиётимиз ва санъатимизнинг қийин бўлса ҳам, лекин олижаноб ва самарали вазифасидир.

Партия съездидан кейин ҳозир ҳал қилишимиз лозим бўлиб турган катта вазифалар орасида совет санъатини, адабиёти ва архитектурасини пропаганда қилиш, республикамизда бунёдга келтирилаётган ҳамма энг яхши, прогрессив, ҳақиқатан қимматли нарсаларни пропаганда қилиш вазифаси алоҳида ўрин эгаллайди. Санъатдаги замонавий ҳодисаларнинг чинакам аҳамиятига нисбатан актив қизиқиш туғдириш, умри қисқа нарсалар билан чинакам муваффақиятларнинг фарқига ета билиш керак. Шак-шубҳасиз, матбуот, радио ва телевидение шундай пропаганданинг асосий жарчиларидан биридир. Уларнинг борлиқ тажрибаси ва имкониятларидан ҳали ҳам тўлиқ фойдаланаётганимиз йўқ. Матбуот, радио ва телевидение ўзининг халқ олдидаги юксак маъсулиятини ҳаммавақт ҳам англаб турибди, деб бўлмайди.

Санъат, адабиёт ва архитектурани пропаганда қилиш — ижодий союзлар олиб борадиган идеология ишининг муҳим қисмларидан биридир. Адабиёт, санъат ва архитектура арбоблари меҳнаткашлар билан учрашиб туришлари, радио ва телевидение орқали суҳбат ўтказиб боришлари, матбуотда қатнашиб туришлари, рассомларнинг тематик ва шахсий виставкаларини уюштириш зарур.

Бизнинг адабиётимиз билан санъатимиз ҳамиша халқ билан ҳамнафас яшаб келди, халқ уларни чинакам ҳақиқат билан қуроллантириб, юксак жасорат, мардлик ва матонат кўрсатишга ўргатди. Республика санъати коммунистлар партияси билан ҳамнафас яшаб келди, партия эса ўз ҳаётининг ҳамма босқичларида унга раҳбарлик қилди ва ёрдам берди, уни социалистик қурилишнинг жўшқин жараёнига жалб этди, сиёсий жиҳатдан доно ва камтарин бўлишга ўргатди. Ҳозир партиямизнинг биздан умиди жуда катта. Янги беш йиллик коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишда, халқ фаровонлигини ошириш суръатларини тезлаштиришда янгидан муҳим босқич бўлади. Беш йиллик санъатимиз билан адабиётимиз учун ҳам ана шундай янги босқич бўлмоғи керак. Октябрнинг 50 йиллиги ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги сингари зўр воқеалар мана шу беш йилликда нишонланишини назарда тутганда, бунга айниқса умидвор бўлиш мумкин.

Бутун куч-қувватимизни ишга солиб, халқ билан бирга ишлай берайлик, мамлакатимизда коммунистик жамият қуриладиган кунни яқинлаштирмоқ учун КПСС XXIII съезди чизиб берган барча режаларни халқ билан бирга амалга ошира берайлик.

Музокарада сўзга чиққан адабиёт ва санъат арбоблари республика маданиятини янада ўстириш йўллари ҳақида, партия қарорларини амалга ошириш иштиёқлари ҳақида гапирдилар.

Ўзбекистон театр жамияти правлениесининг раиси, СССР халқ артисти **Олим Хўжаев** биринчи бўлиб сўз олади.

Съезд қарорларида, деди у, яратиладиган янги асарларнинг муайян миқдорини кўрсатувчи рақамлар йўқ, санъат сифатини ўстириш процентлари йўқ, чунки бу кўрсаткичларни планлаштириб бўлмайди. Лекин съезд қарорлари, коммунистлар бутун анжуманининг руҳи санъат, театр ходимлари бўлган бизларда ижодий ғайратни жўш урдириш учун янги-янги имкониятлар очиб беради.

Ўзбекистон театрлари ҳаётига хос бўлган ёрқин белги шуки, замонавий темага томон кескин бурилиш ясалди. Айни маҳалда бадиий коллективлар классик асарларни ҳам унутиб қўймаяптилар. Бу принципни бундан буён ҳам ривожлантириш ва такомиллаштириб бориш — саҳна хизматчиларининг биринчи навбатдаги вазифаларидан биридир. Ҳар бир янги постановка коммунистик келажак кишисини камол топтиришга қанчалик кўмаклашади деган мезон ҳар қандай темада ёзилган ҳар бир пьесани саҳналаштирган вақтда асосий ўлчов қилиб олиниши лозим.

К. С. Станиславский таълимотини атрофлича ва чуқур эгаллаб олиш — театр ходимлари олдида турган иккинчи вазифадир, чунки фақат шу таълимотгина турмушни ҳаққоний тарзда тасвирлаш имконини беради. Бу ўринда Москва бадиий академик театри Тошкентга гастролга келган вақтда К. С. Станиславскийнинг шогирдлари ўтказган семинар муҳим роль ўйнади. Бундан буён барча театрларда Станиславский принципларини чуқур ўрганишга бағишланган семинарларни кенг миқёсда ўтказиб туриш керак.

Биз болалардан, ёш томошабинлардан ҳам қарздормиз. Республикада болалар учун янги театрлар барпо этиш ғоят зарур ишдир. Лекин, модомики, бундай театрлар ҳозирча йўқ экан, ҳар бир театрнинг репертуарига болаларга аталган спектаклларни, ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялаш ишига хизмат қилувчи спектаклларни киритиш керак.

Ўзбекистон кинематографчилари, деди «Ўзбекфильм» киностудиясининг директори **И. Раҳимов**, ижодкор, ватанпарвар, доно совет кишисининг ижобий образини яратиш устида ишламоқдалар. Улар янги жамият қуришга халақит бераётган, ўз умрини яшаб бўлган ва яшаб бўлаётган сарқитларга қарши ўз ижодлари билан курашишга интилмоқдалар.

Лекин, томошабиннинг таҳсинига сазовор бўлган бир қатор яхши киноленталар ижод қилинган бўлишига қарамай, биз мамлакатнинг маънавий, ижтимоий ҳаётида зўр воқеа бўла оладиган фильмни ҳали яратганимиз йўқ. Бизнинг картиналаримизда жўшқинлик, гражданлик, кенг кўламлик, юксак эмоционал таъсирчанлик етишмайди. Ҳарбий-ватанпарварлик темасига ҳали ҳам лозим даражада эътибор берилгани йўқ.

Яқинда бизда Бутуниттифоқ «Фитиль» сатирик киножурналининг укаси — «Ништар» пайдо бўлди. Биз умид қиламизки, «Ништар» камчиликларга қарши «Фитиль» сингари муваффақиятли курашади, бюрократларга, лапашангларга, кўз бўямачиларга, чайқовчиларга қарши, орамизда бизга ёт бўлган дунё қонунлари билан яшашга уринаётганларнинг ҳаммасига қарши курашда ўткир қурол бўлиб қолади.

Бутун совет халқи билан биргаликда ўзбек кинематографчилари ҳам Совет ҳокимиятининг 50 йиллигини ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олишга ҳозирланмоқдалар. Шу саналарга атаб студия турли темаларда, мамлакатимиз тарихининг турли босқичлари тўғрисида яратилган фильмларни экранга чиқаради. Юбилейга аталган картиналарнинг бир қисми томошабинларимизга таниш, қолган қисми эса суратга олинмоқда ёки суратга олиш учун тайёрланмоқда.

Санъатшунослик доктори **Г. А. Пугаченкова** ўз нутқида республика меъморчилик меросининг тақдирига алоқадор муҳим проблемалар устида гапирди.

Ўзбекистон шаҳарларида бутун дунёга машҳур бўлган меъморчилик обидаларининг атрофида замонавий қурилишлар тез суръатлар билан олиб борилмоқда. Шаҳар ташкилотлари ва архитекторларининг ўзлари ҳам тарихий меъморчилик обидаларига мос бўлиб тушадиган янги бинолар лойиҳасини излаб топиш ўрнига кўпинча, ўтмиш ёдгорликларини замонавий қурилишга қурбон қилиб қўймоқдалар. Масалан, Самарқанддаги улуғвор Регистон яқинида кўримсиз уй-жой бинолари қурилди. Ҳозир эса Гўр Амир ёнида — ундан 250 метр нарида «Интурист» меҳмонхонасини қурмоқчи бўлиб турипшибди.

Қалин деворлари, монументал иншоот ва саройлари бўлган муаззам Хиванинг гўзаллиги беқиёсдир. Хивада янги кварталлар қадимий ёдгорликларга «ҳужум» қилаётгани йўқ. Лекин бу ерда бошқача камчилик содир бўляпти. Шаҳар ижроия комитетига ободончилик учун жуда кам маблағ берилмоқда.

Хивани, эҳтимолки, Шаҳрисабзни ва бошқа баъзи жойларни ҳам яхшироқ ободонлаштириш ҳамда халқаро туризмнинг муносиб марказларига айлантириш тўғрисида ўйлаб кўриш вақти келди.

Луначарский санъатни одамларнинг буюк ёрдамчиси деб атаган эди, деди республика композиторлари союзи правлениесининг раиси **Аҳмад Жабборов**. Ўзбек совет композиторлари яратган ва музика маданиятимизнинг дурдонаси бўлиб қолган энг яхши асарларнинг ҳаммаси одамнинг «буюк ёрдамчиси ролини» бажармоқда.

Музика ижодкорлиги соҳасидаги муваффақиятлар ҳақида кўп гапириш мумкин. Бизда шундай муваффақиятлар бор. Лекин ёқимсиз, сайёз, тингловчиларга ҳузур бахш этмайдиган асарлар ҳали ҳам пайдо бўлиб қолаётганлигидан кўз юмиб бўлмайди. Бизнинг ижодимизда опера, вокал-симфоник музика сингари жанрлар, хор асарлари орқада қолмоқда. Биз қўшиқ жанри тўғрисида ҳам бир талай аччиқ ва ҳаққоний сўзларни эшитяпмиз. Композиторларимиз билан шоирларимиз шу кунларимизнинг қаҳрамонона ишлари, халқ ҳаёти куйланган қўшиқлар яратиш устида кўп иш қилишлари керак.

Октябрнинг 50 йиллиги ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги Ўзбекистон композиторлари ижодидаги асосий мавзулар бўлиб қолди. Одамнинг эзгу ёрдамчиси бўлиб қоладиган асарлар яратилди ва яратилмоқда.

Совет ҳокимияти йилларида миллион-миллион кишилар санъат қучоғига тортилдилар. Классик ва замонавий музикага, Ўзбекистон композиторларининг ижодига қизиқишнинг зўрлиги музика маданияти юксак даражага кўтарилганлигидан далолат беради. Айни ана шу нуқтаи назардан қараб, меҳнаткашларни эстетик тарбиялашнинг барча соҳаларидаги, шу жумладан музикани пропаганда қилиш сингари муҳим соҳадаги ишларнинг аҳволини қайта кўриб чиқмоқ керак. Бу соҳадаги ишларимизнинг ҳаммаси ҳам кўнгилдагидекми?

КПСС XXIII съезди ҳар бир музикант, композитор, коллектив раҳбарига — совет кишисининг маънавий дунёсини бойитиш учун сен нима қилдинг, унинг руҳий камолатига сен қандай ҳисса қўшдинг? — деган саволни қўйди. Ўзбекистондаги ҳар бир музика арбоби олдига халққа хизмат қилингиз, инсоннинг руҳий камолатига ўзингизнинг салмоқдор ҳиссангизни қўшишга интилингиз, деган талаблар қўйилмоқда.

Ёзувчи **Михаил Шевердин** ўзбек совет адабиёти ҳақида гапириб, дедики, у, революциядан сўнг, революция таъсири остида, Ленин таълимотининг кенг таъсири остида ўзбек характери камолга етишининг жонли, ёрқин, қувончли тарихидир. Ҳеч бир тарих дарслиги, ҳеч бир тарихий тадқиқот, музейдаги ҳеч бир экспонат китобхонларга даврнинг руҳини воқеаларни ўз кўзи билан кўрган ва шу воқеаларда қатнашган замондошнинг қалами билан ёзилган саҳифалардек таъсирли қилиб гавдалантириб бера олмайди.

Ҳозирги кунда адиблар олдида қандай вазифалар турибди? Республика пойтахти учун машаққатли мана шундай синов кунларида ёзувчилар, айниқса тошкентлик ёзувчилар ҳозир ўз сатрларини шаҳар халқининг нақадар чидамли ва мард эканлигини ҳикоя қилиб беришга, қурилиш ишларининг қандай бораётганлигини кўрсатиб беришга, янги Тошкент қурилишининг йилномасини яратишга бағишлашлари лозим. Газеталар ва журналларнинг редакциялари Тошкентни қайта тиклаётган азаматларнинг қаҳрамонона меҳнатига ўз саҳифаларидан доимий жой ажратиб қўйсалар, бу билан тўғри иш қилган бўлур эдилар.

Москва ва бошқа баъзи иттифоқдош республикалардан ўрнак олиб, Ўзбекистон Ёзувчилар союзи ҳузурида унинг ўз нашриётини ташкил этиш пайти келди. Бу муҳим, принципиал масаладир. Ўзбек адабиётини янада ривожлантириш ва равнақ топтириш масаласидир.

Ўзбек адабиёти, деди Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Матбуот давлат комитетининг раиси, республика Журналистлар союзи правлениесининг раиси **З. И. Есенбоев**, кўп миллатли совет адабиётининг таркибий қисми бўлиб ўсмоқда, ривожланмоқда ва ҳар томонлама кенгаймоқда. Бу ҳол ҳар биримизни, айниқса ёзувчи билан китобхонни бир-бирига боғловчи нашриёт ходимларини қувонтиради.

Ўзбек адабиётини Бутуниттифоқ майдонига шу вақтгача бўлганига қараганда тағин ҳам кенг жабҳа билан олиб чиқиш масаласини қўйиш пайти келди. Бунинг учун ҳозир ҳамма имкониятлар бор: ғоявий ва ташкилий жиҳатдан мустаҳкамланиб олган республика Ёзувчилар союзи, забардаст кекса ва моҳир ёзувчилар, ўсиб келаётган ёш ёзувчилар, тамомила замонавий нашриёт ва полиграфия базаси бор.

Ҳозир энг муҳими шуки, фақат яхши китобларни чиқариб туриш, ёзувчиларнинг ижодий ишини ҳам, нашриётчилик фаолиятини ҳам пухта планлаштириш керак. Бироқ, «Тошкент» ва «Ёш гвардия» нашриётлари ўзларининг тематик планларини асосан авторларнинг заявкаларига асосланиб тузмоқдалар. Бунинг натижасида ишда узилишлар ҳам, штурмбозлик ҳам, хом-хатала асарлар чиқариш сингари ҳоллар ҳам содир бўлмоқда. Ижодий союзлар билан чамбарчас боғланган ҳолда перспектив планлаштириш жорий қилиниши лозим. Ижодий иш ҳар қанча нозик бўлса ҳам, ёзувчилар ва нашриётчилар меҳнати ишлаб чиқаришнинг бир туридир. Ишлаб чиқариш эса аниқ плансиз яшаши мумкин эмас.

Ёзувчиларнинг ижодий планлари Ёзувчилар союзининг планида умумлаштирилиши лозим. Нашриёт эса мана шу планга асосланиб, ўзининг китоблар чиқариш планини тузади.

Коммунистик партия совет журналистларини ленинча матбуот принциплари руҳида тарбияламоқда. Бу эса бутун матбуотимиз, радио ва телевидениемиз фаолиятига ўзининг ҳаётбахш таъсирини ўтказмоқда. КПСС Марказий Комитетининг 1964 йилги октябрь Пленумидан кейин бизнинг матбуотимиз республиканинг кўп қиррали ҳаётини дабдабасиз ва шовқин-суронсиз хила объектив, реалистик тарзда ёритадиган бўлиб қолди. Журналистларнинг вазифаси шуки, улар журналистиканинг публицистик жанрларини, айниқса, очерк, мақола, фельетон, репортаж жанрларини ривожлантира ва такомиллаштира беришлари, совет кишисини практикамизда баъзан учраб турганидек, аҳён-аҳёнда учрайдиган, тасодифий салбий ҳодисалар намунасида эмас, балки асосан ижобий намуналар асосида тарбиялашлари лозим.

Ўзбекистон халқ рассоми **Л. Абдуллаевга** сўз берилади. Ўзбекистон рассомлари фаолиятининг ҳажми, деди у, кейинги вақтларда бениҳоя ўсди, бу фаолиятнинг характери ўзгарди. Буни кўпгина фактлар кўрсатиб турибди — бадиий виставкалар кўпроқ ташкил қилинадиган бўлиб қолди, чинакам бадиий қийматга эга асарлар кўпайди, сафларимиз талантли ёшлар билан тўлиб бормоқда.

Қилинган ишлар оз эмас. Лекин биз ҳозирги замон талаблари даражасида турибмиз, деб даъво қилишимиз мумкинми? Йўқ, албатта. Биз рассомлар ва ҳайкалтарошлар замондошимиз тўғрисида чинакам яхши полотноларни етарли яратиб бердик деб айта оламизми? Янги дунё қураётган замондошимизнинг образини юзаки кўрсатиб бераётган заиф асарлар бизларнинг виставкаларимизда учрамаётир деб бўладими, ахир? Колхоз турмушини, ишлаб чиқариш темаларини ёритишга бағишланган асарлар орасида бундай заиф асарлар айниқса кўп.

Бадиий маҳорат, бадиий ифодалаш воситалари ижодий ҳаётимизнинг муҳим проблемаларидан бири ҳисобланади. Лекин шуни қайд қилиб ўтмасдан бўлмайдики, асарларда катта фикр ва ғоянинг йўқлигини бадиийликка интилиш деб даъво қилинаётган сохта новаторлик билан ниқоблаш, мазмунининг нимжонлигини формани ярқироқ қилиб кўрсатиш билан ниқоблашга интилиш ҳоллари ҳали ҳам бор.

Ҳозир биз тарихий воқеалар арафасида турибмиз — Октябрнинг 50 йиллигига ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишлаб катта бадиий виставка тайёрламоқдамиз.

Сураткашларимиз, графиклар нималарни кўрсатиб ва тасвирлаб бермоқчилар? Ҳайкалтарошларимиз кимларни ва нималарни гипс ва тошда гавдалантирмоқчилар? Улар, аввало, революция ва Ленин образини яратиш устида иш олиб бормоқдалар. Н. Қўзибоев, Ю. Елизаров, Г. Ткачев, И. Юровский, В. Жмакин, Р. Чориев, Я. Шапиро мана шу тема устида ишламоқдалар.

Ҳозирги замон темалари бизнинг ишимизда етакчи ўрин олмоқда. Бу темалар З. Иноғомов, В. Ковинин, Р. Немировский, А. Абдуллаев, В. Клеванцов, Т. Оганесов асарларида очиб берилади.

Рассомларимиз республика манзарасини акс эттиришга интилмоқдалар. У. Тансиқбоев, Н. Карахан, Г. Шевяков, Г. Шполянский, К. Богодухов асарларида Ватанимиз табиатининг образи инсоннинг яратувчилик фаолияти билан чамбарчас боғлаб акс эттирилмоқда.

Ўзбекистон ССР маданият министри **З. Р. Раҳимбобоева** ўз нутқида ажойиб совет ёзувчиси Алексей Толстойнинг «Санъаткор давр билан бирга ўсиб боради» деган сўзларини эслатиб ўтди. Бизнинг давримиз эса шундай даврки, у, санъаткордан энг юксак онглиликни, сидқидил билан ишлашни, партиявий етуклик ва бардамликни талаб қилади.

Замонавийлик, замонавий ижобий қаҳрамон — ҳозир бизнинг санъатимиз учун энг муҳимдир, чунки идеалларимиз бевосита мана шу замонавийликда, замонавий ижодий қаҳрамонда ифодаланмоқда. Ҳозирги кунда Ўзбекистон театрларининг репертуарига киритилган ҳамма пьесалардан учдан икки қисмидан кўпроғи ҳозирги замон темасидаги асарларни ташкил қилади.

Октябрнинг 50 йиллигига ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлик масалаларини Маданият министрлигининг коллегияси Ўзбекистон Композиторлар союзининг правлениеси билан муҳокама қилиб чиқди. Драматургия соҳасидаги ишларнинг аҳволини ҳам ёзувчилар билан мана шундай муҳокама қилмоқчимиз. Спектаклларни бадиий безаш масаласини рассомлар билан бирга гаплашиб олишимиз керак, деб ўйлайман. Оммавий қўшиқлар жанрини ривожлантиришга ҳам жиддий эътибор беришимиз керак.

Ҳозир бизнинг вазифамиз шуки, Ўзбекистон санъати янги юксак босқичга кўтарилиши, давримиз ишларининг улуғворлигини, муносиб акс эттирадиган чинакам замонавий, партиявий санъат бўлиб қолиши учун ҳамма чораларни кўришимиз керак.

СССР Архитекторлар союзининг секретари **Ю. С. Яралов** сўзга чиқиб дедики, Ўзбекистон ижодий союзларининг бирлашган пленуми чақирилганлиги республика халқининг маънавий масалаларга қизиқиши ниҳоят даражада ўсганлигини кўрсатиб турибди.

Архитектура ҳозир янги Тошкент учун курашнинг олдинги маррасига чиқмоқда.

Бутун мамлакат Ўзбекистон пойтахтига ёрдамга келди. Совет Иттифоқидаги кўпгина республикалар ва шаҳарларнинг бинокорлари шаҳримиз Тошкентда янги кварталлар бунёд қиладилар.

Лекин Тошкент яхлит архитектура ансамбли бўлиб қолиши лозим. Услубларнинг қориштириб юборилишига, ёнма-ён кварталлар қиёфасининг пойма-пой бўлиб қолишига йўл қўймаслик керак. Турли шаҳарлардан келган бинокорларнинг куч ва ғайрати Тошкент бош планига асос қилиб олинган ягона ижодий фикр билан бирлаштирилиши керак. Шундай қилингандагина янги иморатлар қурилаётган районлар шаҳарнинг яхлит организми бўлиб қолади.

Янги бинолар қуришда миллий колоритни сақлаб қолиш зарурлиги тўғрисида алоҳида гапириб ўтиш керак.

Пленумда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Ш. Р. Рашидов** сўзга чиқди.

Пленум қатнашчилари қабул қилинган резолюцияда КПСС XXIII съездининг қарорларини қизғин маъқулладилар, воқеълигимизни тўғри акс эттириб берадиган, совет кишиларини коммунизм қурувчиларга хос бўлган энг яхши ахлоқий фазилатларга эга қилиб тарбиялайдиган янги асарлар яратишни ўзимизнинг асосий вазифамиз деб ҳисоблаймиз, дедилар.

(ЎзТАГ).

ЛЕНИН КОМСОМОЛИНИНГ XV СЪЕЗДИ

МЕҲНАТ, ШИЖОАТ, ИЗЛАНИШ!

(Боши биринчи бетда).

Ёшларнинг айрим категорияларига таъсирни кучайтириш тўғрисида ўйлаб кўриш зарур, деб таъкидлади нотиқ.

Сўнгра С. Погосян пионерлар билан ишлаш, ёшларни интернационал руҳда тарбиялаш масалаларига тўхталиб ўтди.

Порлоқ орденли шаҳар комсомол ташкилоти номидан ВЛКСМ шаҳар комитетининг биринчи секретари И. Аристов сўзга чиқади. У юксак мукофот учун партияга, ҳукуматга қизғин ташаккур изҳор қилади. Бу, — дейди нотиқ, — шаҳар ёш бинокорларининг бир неча авлодларига, [illegible] Москва ва Ленинград комсомолларига берилган орденидир.

И. Аристов Таймирнинг ҳавоси жуда совуқ ва унинг табиий бойликлари [illegible] ҳақида гапиради.

Биз руҳан кучли, забардаст, [illegible] Заполярьедаги шаҳар ёшларининг чуқур мазмунли ва мароқли ҳаёти тўғрисида гапиради.

СССР спорт жамиятлари ва ташкилотлари союзи Марказий советининг раиси Ю. Машин физкультура ва спортни ривожлантириш ишида комсомолнинг хизмати катта эканлигини таъкидлайди. У айтадики, ёшларни меҳнат жараёнида чиниқтириш, уларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, соғлигини мустаҳкамлаш учун физкультура ҳаракати муҳим роль ўйнайди. [illegible]

[illegible] СССР халқларининг спартакиадаси [illegible] тайёргарлик [illegible]

Нотиқ ёшлар ўртасида физкультура-спорт ишларини яхшилаш тўғрисида [illegible] таклифларни илгари суради.

ВЛКСМ Ставрополь ўлка комитетининг биринчи секретари В. Казначеев ўз нутқининг асосий қисмини қишлоқ ёшлари ўртасидаги ишларга бағишлади.

Нотиқ ҳозирги қишлоқ учун [illegible] кадрлар тайёрлаш [illegible] ҳақида гапирди.

[illegible]

Шу йил [illegible] Ставрополь ўлкасида [illegible] гапирди.

Залда марш садолари янграйди. Совет [illegible] Совет Қуролли Кучларининг [illegible] ҳимовчилар съезднинг худди фахрий қоровулида тургандек саф тортганлар. Қизил байроқчалар билан безатилган фанфаралар юқори кўтарилади, салют вақтидаги каби қиндан чиқарилган қиличлар ярқираб туради. «Ҳаммангиз эшитингиз!» деган сигнал жаранглайди.

Старший сержант Николай Колесник минбарга чиқади. Унинг кўкрагида жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочисининг значоклари. [illegible] шонли зафарларидан далолат беради.

Николай Колесник Ватан ҳимоячилари — Совет Қуролли Кучларининг жангчилари номидан ВЛКСМ XV съезди делегатларига ва улар орқали бутун Ленин комсомолига [illegible] салом топширади.

Ҳаммамиз Ленин комсомолининг [illegible] мактабини, коммунизмнинг улуғ идеалларига садоқат, социалистик Ватанга чексиз муҳаббат мактаби, деб ҳисоблаймиз, — дейди жангчи. [illegible]

[illegible]

Туркманистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Т. Дурдиев ўз нутқини [illegible]

Республика ёшлари [illegible]

[illegible]

Москвадаги «Кинолюбитель» магазини [illegible] ташкил этдилар. Харидорлар бу ерда ўз ленталарини ва ҳаваскор ўртоқлари тайёрлаган фильмларни томоша қила оладилар. Яхши хизмат кўрсатувчи комсомол бюросида фотоаппарат ёки киноаппаратни тез ремонт қилиш, тузатиб олиш мумкин. Магазиннинг ёш ходими съезд делегатларига мурожаат қилиб, кино ҳаваскорлари бўлган дўстларимиз, бизнинг магазинимизга келинг, деб таклиф қилади.

— Бизнинг комсомол съездимиз, — деб таъкидлайди ВЛКСМ Москва область комитетининг биринчи секретари **В. Смирнов**, — жуда яхши ўтмоқда. Барча делегатлар ҳам худди шундай деб ўйлайдилар, десам хато қилмаган бўламан.

Нотиқ ўз нутқининг асосий қисмини комсомол ташкилотларининг ўсмирлар ўртасида олиб борадиган ишига бағишлайди. Область комсомол комитети ўсмирлар тўғрисида ғамхўрлик қилишни ўзининг энг муҳим вазифаларидан бири деб ҳисоблаб келди ва ҳозирда ҳам шундай деб ҳисобламоқда. Комсомоллар ўз ишларини мактабни тамомлаб чиққан ҳар бир йигит, ҳар бир қизнинг кўнглига ёққан ишни танлаб олишига, уларга эътибор ва ғамхўрлик қилинишига имкон берадиган тарзда олиб боришга ҳаракат қилмоқдалар. Москва областидаги заводларда ва қурилишларда ёш ишчилар клублари, илғор тажриба мактаблари ташкил этилди. Ёшларнинг ишчилар сафига ўтишига бағишланган маросимлар, энг яхши токарь, энг яхши фрезерчи, энг яхши слесарь номини олиш учун ўтказилаётган конкурслар традиция бўлиб қолди.

Бу гаплардан, деб уқтириб ўтади нотиқ, бизда жиддий нуқсонлар йўқ, деган маъно келиб чиқмайди. Ўсмирларга етарли эътибор берилмаётир. Комсомол ташкилотларининг штатлари каттароқ ёшдаги ёшлар ўртасида ишлашга мўлжалланган. Деярли бутун моддий база, матбуот ва комсомол пропагандасининг бошқа воситалари ўсмирларга мўлжалланган деб бўлмайди.

Йигит ва қизларни ғоявий жиҳатдан тарбиялаш жуда катта аҳамиятга эга. Аммо, ҳатто мактаб дарсликлари ҳам (кези келганда шуни айтиш керакки, бундай дарсликлар жуда кам чиқарилмоқда) уларнинг ўзларини қизиқтираётган ҳамма саволларга жавоб топиш учун ёрдам бермаётир.

СССР Министрлар Совети профессионал-техника таълими давлат комитетининг раиси **А. А. Булгаков** қуйидагиларни айтади: XXIII съезднинг қарорларида хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳар бир соҳаси олдига конкрет топшириқлар қўйилди. Бу қарорларда ишчи кадрларни тайёрлаш масалалари ҳам муносиб ўрин олди. Комсомол ўзининг иккинчи съездидаёқ фабрика-завод таълими мактабларини ташкил этиш ташаббускори бўлиб майдонга чиқди ва партия раҳбарлигида ишчи ёшларнинг ана шу биринчи социалистик профессионал мактабини ривожлантириш соҳасида жуда кўп иш қилди. 1940 йилда комсомолнинг актив иштироки билан меҳнат резервлари ўқув юрти ва мактаблари системаси вужудга келтирилди. Бу система профессионал-техника таълимининг ҳозирги давлат системасига асос қўйди.

Нотиқ профессионал-техника давлат комитети ва маҳаллий органларнинг фаолияти тўғрисида гапириб, қишлоқ учун кадрлар тайёрлаш масаласига тўхталиб ўтади.

Давлат комитетининг раиси Владимир Ильич Лениннинг профессионал-техника ўқув юрти ўқувчилари ишлаган барельефини Ленин комсомолининг XV съездига тақдим этади.

Бауман номидаги олий техника ўқув юртининг комсомоллари ўз ихтисосларини қандай эгалламоқдалар? Ишлаб чиқариш командирлари бўлиш учун қандай тайёрланмоқдалар? Олий ўқув юрти ВЛКСМ комитетининг Москвадаги комсомол студентларнинг 200 мингли армияси номидан сўзга чиққан секретари **С. Северов** шу тўғрида гапиради. У, ёз фаслидаги меҳнат семестрлари ҳақида хабар бериб, қуйидагиларни таъкидлайди: Қўриқ ерлардаги чодир шаҳарчалар, Манқишлоқ, Сумгаитдаги ва мамлакатимизнинг бошқа кўпгина бурчакларидаги қурилиш отрядлари романтикаси тарбиявий жиҳатдан муҳим аҳамиятга эгадир. Аммо олий ўқув юрти комсомолларининг асосий эътибори кундалик ўқишга қаратилиши лозим.

Корхоналарнинг янгича иш шароитлари кадрлар тайёрлаш масаласида юксак талабларни қўяди.

Нотиқ студентларни ғоявий эътиқодли қилиб тарбиялашга, олий ўқув юртларида ижтимоий фанлардан дарс беришга катта эътибор қилади. Ахир, шундай ҳоллар ҳам кўп учрайдики, студент механика ва физика қонунларини билгани ҳолда, диалектика қонунларини яхши билмайди.

Эркин Қалмоқ даштларининг фарзанди **М. Манджиев** сўзга чиққанида унинг гапларини бутун зал бир неча бор қарсаклар билан қарши олади. Қалмоқ АССР, Каспий районидаги «Вторая пятилетка» колхозининг старший чўпони майин жунли меринос қўйларини боқаётган уч минг йигит ва қиз номидан яйловлардаги ёшларнинг съездга ажойиб меҳнат совғаси тўғрисида рапорт беради.

Ёш чўпон қизиқ бир фактни келтиради. У, кунларнинг бирида Москвада инглиз граждалари билан суҳбат қилган.

— Улар, — дейди йигит, — оддий чўпон бўлганим ҳолда, СССР Олий Советининг депутати эканлигимга ва бунинг устига таржимоннинг ёрдамисиз улар билан бемалол гаплашганимга ҳайрон қолдилар.

М. Манджиев чўпонларга қулай уй, ўтовлар етказиб беришни, даштларнинг аҳолисига маданий хизмат кўрсатишни ўз зиммасига олган кишиларнинг ишидаги камчиликларни кескин танқид қилади.

Комсомол, — дейди Қирғизистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари **С. Наматбоев**, — республикани ривожлантириш учун кўп иш қилди.

Ҳозирги вақтда комсомол Қирғизистондаги энг йирик иншоотларни — Ўш ип газлама комбинати, Фрунзедаги автомобиль йиғиш заводи ва Майлисойдаги электролампа заводи қурилишини ўз оталиғига олди. Норин дарёсига ҳужум давом этмоқда. Нотиқ комсомолнинг зарбдор иншооти деб эълон қилинган бу иншоот жадал суръатлар билан қурилаётганлиги ҳақида гапирганда съезд делегатлари қарсак чаладилар. Қурувчилар азим дарёнинг йўлини муддатидан илгари тўсиб қўйдилар ва ўз ютуқларини ВЛКСМнинг XV съездига бағишладилар.

С. Наматбоев машаққатли ва мардона касб эгалари бўлган чўпонларнинг Бутуниттифоқ слётини ўтказишни таклиф қилади. Чўпонларнинг гаплашадиган гаплари, бир-бирларига айтиб берадиган тажрибалари бор. Уларнинг дилида йиғилиб қолган, тезроқ ҳал этишни талаб қиладиган масалалар кўп. Қирғизистон ёшлари, дейди нотиқ, шундай слёт қатнашчиларини ўз республикаларида қабул қилишга тайёрдирлар.

Приморье комсомолининг съездга юборган вакиллари шу кунларда ўзларини айниқса шоду хуррам сезмоқдалар. Уларни олий мукофот — Приморье ўлкасига Ленин ордени топширилганлиги билан табрикламоқдалар. Бу мукофот, дейди съезд минбарига чиқиб ВЛКСМ Приморье ўлка комитетининг биринчи секретари **А. Бартковская**, ўлка ёшларини янги-янги зафарларга илҳомлантирмоқда.

Приморье комсомолларининг раҳбари ёшларни ўтмишнинг революцион традициялари асосида тарбияламоқ учун комсомол ҳали нақадар кўп ишлар қилиши лозимлигини ўз ташкилоти мисолида кўрсатиб беради. А. Бартковская революцион ўтмишни моҳирона пропаганда қилиш билан ёшларнинг ҳозирги кундаги жўшқин меҳнатлари орасида тўғридан-тўғри боғланиш бор, дейди. Нотиқ ҳали кўнгли қаримаган, ўзидан кейин ер юзида яхши нишона қолдириш ниятида бўлган кишиларнинг ҳаммасига мурожаат қилиб, уларни Узоқ Шарққа боришга чақиради. Тез орада тайгада янги шаҳарлар қад кўтаради. Келажакнинг ана шундай энг кўркам шаҳарларидан бири ҳозирдаёқ бинокорларнинг чодирлари узра романтиклар билан изланувчиларнинг байроқларини тикиб қўйди. Бу ерга комсомол йўлланмалари билан Москва, Братск, Тбилиси ва бошқа шаҳарлардан йигит ва қизлар келишди.

Музокаралар тўхтатилсин, деган таклиф киритилади.

ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари **С. Павлов** якунловчи нутқ сўзлайди.

Агар съездимизнинг ишини тавсифлашга уриниб кўрсак, дейди у, уни, аввало, етукликнинг, иштиёқмандликнинг, ишчанликнинг намунаси, деб баҳолаш мумкин. Делегатларнинг нутқлари, съездимиз руҳининг ўзи инсонни коммунистик руҳда тарбиялашдаги асосий проблемаларни ҳал қилишга ижодий ёндошилаётганлигини намойиш қилмоқда, союзимизнинг жанговар қобилиятидан, унинг ғоявий-сиёсий камолатидан далолат бермоқда. Бу эса союзимиз партия XXIII съезди ҳал қилишга даъват этган вазифаларни чуқур тушуниб турганлигини кўрсатади.

Съездда бир талай ҳаққоний мулоҳазалар, жиддий таклифлар, амалий маслаҳатлар айтилди.

ВЛКСМ Марказий Комитетининг янгидан сайлаб қўйиладиган состави мана шу қимматбаҳо материалнинг ҳаммасини синчиклаб ўрганиши, барча энг яхши ва аҳамиятли нарсаларни умумлаштириб, уларни мамлакатдаги ҳамма комсомол ташкилотларига ёйиши зарур.

Бизнинг съезд оталаримиз, кекса авлод, бутун совет халқи кураш олиб борган умумий ишнинг қисматидан ёш авлоднинг бениҳоя манфаатдор эканлигини кўрсатиб, шу жиҳати билан ажралиб турибди. Нотиқ делегатларнинг нутқларини, шу кунларда бепоён Ватанимизнинг ҳамма томонларидан Кремлдаги Съездлар саройига келаётган неча минглаб хат ва телеграммаларни бундай манфаатдорликнинг намуналари қилиб кўрсатади. Кўп миллионли комсомол, совет йигит ва қизлари съезд делегатлари билан ҳамнафас яшаётганликлари, съезд делегатлари билан ҳамфикр эканликлари сезилиб турибди.

Партия, ҳукумат, бутун совет халқи съездимиз ишига ғоят катта эътибор бераётганликларини биз бугун шоду хуррамлик ва ҳаяжон билан гапирмоқдамиз, дейди С. Павлов. Биз большевистик партия сафларида туриб, Совет ҳокимиятини ўрнатишда қатнашган, Октябрь ғалабаларини жангларда қаттиқ туриб ҳимоя қилиб қолган, индустриямиз тўнғич корхоналарини қурган ва дастлабки колхозларни тузган, Улуғ Ватан урушида Ватанимизга ғалабалар келтирган барча кекса авлодлар томонидан биз, ёшларга қилинаётган оталарча ғамхўрликни муттасил сезиб турибмиз.

Нотиқ съездда иштирок этаётган партия ва комсомол ветеранларидан президиумга тушган хатни ўқиб беради. Хатда бундай дейилади: Ҳозирги кунларда Братск ва Абакан—Тайшет ёш қурувчиларининг, қўриқ ерлар ва космосни забт этаётган ёшларнинг, чегараларимизни мустаҳкам ҳимоя қилиб турган Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флоти жангчиларининг улуғвор ютуқлари дастлабки комсомол ячейкаларини тузган, колхоз ва совхоз далаларида биринчи эгатларни очган, дастлабки Ильич чироқларини ёққан, гражданлар уруши билан Улуғ Ватан урушининг даҳшатли йилларида Ватанимизни ҳимоя қилган кишилар учун айниқса тушунарли ва қадрлидир. Комсомолларнинг дастлабки авлодлари қилган ишлар ва орзулар ана шу зафарларда мужассамлашган бўлиб, бу — совет кишилари ҳамма авлодларининг ғоялари ва ишлари бирлигини ва бир-бирига уланиб кетаётганлигини кўрсатувчи ёрқин далилдир.

С. Павлов съезднинг фахрли меҳмонлари бўлган кекса ўртоқларга барча делегатлар номидан, съезд номидан самимий ташаккур билдиради ҳамда уларга сиҳат-саломатлик, ёш авлодни тарбиялашда янги-янги ютуқлар тилайди.

Биз бугун, деб сўзини давом эттиради нотиқ, ВЛКСМ XV съезди Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXIII съезди тарихий қарорларининг байроғи остида ўтаётганлигини, комсомол, бутун совет ёшлари сафларининг Коммунистик партия ва унинг жанговар штаби— ленинчи Марказий Комитет теварагида жипслигини ёрқин намойиш қилаётганлигини зўр мамнуният билан таъкидлаймиз.

Биз комсомолнинг фаолиятига партия юксак баҳо бераётганлигидан беҳад фахрланамиз. Партия Ленин комсомолининг содиқлигига аминдир, партия бизнинг кучларимиз ва имкониятларимизга ишонади ҳамда шунинг учун янги беш йилликнинг энг масъулиятли вазифаларини бизга топширмоқда. Бундай ишонч кучларимизга куч, ғайратимизга ғайрат қўшмоқда. Айни бир маҳалда бу ишонч юксак даражада талабчан бўлишни тақозо этмоқда, бизга комсомол олдига қўйилган вазифаларни ҳал этишга тамоман жиддий равишда ёндошиш вазифасини юкламоқда.

Комсомолларимиз қилган яхши, зарбдор ишларнинг сони қанча бўлмасин, ҳали бундан ҳам кўпроқ ишлар қилишимиз лозимлигини биз яхши тушунамиз. Мана шу тантанали соатда 23 миллион комсомол номидан, мамлакатнинг ёш авлоди номидан жонажон партияга айтадиган сўзимиз шуки, биз ғайратимизни аямаймиз, бутун куч-қувватимизни, ёш қалбларимизнинг бутун ҳароратини коммунизм қуришдан иборат улуғ ишга сарфлаймиз.

Съезд бу сўзларни гулдурос қарсаклар билан кутиб олади.

Марказий ревизия комиссиясининг раиси **Р. Мусиевский** якунловчи нутқ сўзлашдан воз кечади.

Съезд бир овоздан қарор қабул қилиб, унда ВЛКСМ Марказий Комитетининг ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасида партия томонидан комсомол олдига қўйилган вазифаларни амалга ошириш йўлидаги фаолиятини маъқуллайди. Съезд «ВЛКСМ Марказий Комитетининг ҳисоботи ва комсомолнинг КПСС XXIII съезди қарорларидан келиб чиқадиган вазифалари» тўғрисидаги доклад юзасидан тайёрланган резолюцияни бир овоздан қабул қилади.

Съезд делегатлари ВЛКСМ Уставига қисман ўзгартишлар киритиш тўғрисида қарор қабул қиладилар ҳамда ВЛКСМ Марказий ревизия комиссиясининг ҳисоботини бир овоздан тасдиқлайдилар.

Шундан сўнг съезд кун тартибидаги навбатдаги масалани кўриб чиқишга — комсомол марказий органларини сайлашга киришади.

Кечқурунги мажлисни ВЛКСМ Марказий Комитети бюросининг аъзоси **Р. Курбатова** очади. Планетанинг ҳамма қитъаларидаги турли мамлакатлардан келган вакиллар — чет эллик дўстларимиз бирин-кетин микрофон ёнига келадилар.

Давримиз бошидаги ташвишлар худди залга кириб келгандек бўлади. Ҳар бир киши ҳозир жаҳонда содир бўлаётган революцион ўзгаришларнинг ҳароратини, халқлар озодлик курашининг тафтини сезиб туради. Ўзларининг чет эллик тенгдошлари айтаётган сўзларни тинглаганда, делегатлар кишини тўлқинлантирувчи дамларни бошдан кечирадилар.

Мали республикаси ёшлар ва спорт ишлари олий комиссари африкалик **Мусса Кейта** беш қитъа ёшлари бирлигининг ана шу нидосини бошлайди.

Биз бу залга келиш учун, дейди у, бир неча минг километрлик йўлни босиб ўтдик. Бу йўл ёшларимизни Совет Иттифоқининг комсомоли билан боғловчи улкан дўстлик борлигини сўзсиз исботлади.

Тинчлик ва социал тараққиёт учун курашаётган Латин Америкаси ёшларининг жанговар отрядларидан бири — Чили коммунистик ёшлар союзи ҳам ВЛКСМ съездига ўз вакилини юборди. Чили коммунистик ёшлар союзи Марказий Комитетининг бош секретари **Гладис Марин** қардош ёшлар союзларининг мустаҳкамланиб бораётган бирдамлиги тўғрисида гапиради, Советлар мамлакати комсомоли ўзининг наф келтирадиган тажрибаларини Чили ёшларига ўргатмоқда.

Делегатлар Гвинея ёшларининг вакилини қарсаклар билан кутиб оладилар. Гвинея ёшлар ва спорт ишлари олий комиссари **Муктар Диалло** сўзлайди. У, Африка демократик революцияси ёшларининг съездга табрикномасини ўқиб беради.

Испания коммунистик ёшлар союзи секретариатининг аъзоси **Энрике Каньяс** минбарга чиқади.

У съездга мурожаат қилиб қуйидагиларни айтади. Азиз делегат ўртоқлар, сизлар, 23 миллионли комсомол отрядининг вакиллари ўз цехларингиз, колхозларингизга, фабрикаларга, институтларга қайтиб борганингизда Испания комсомоллари коммунизм қурилишидаги фидокорона меҳнатингиз билан фахрланаётганликларини ўз дўстларингизга сўзлаб берингиз.

Финляндия демократик ёшлар союзининг вакили **Осси Шеман** табрик нутқи сўзлаб, Финляндия демократик ёшлари совет ёшлари билан яқин, қардошларча муносабатларни ғоят қадрлайдилар, деб таъкидлайди.

Залда яна гулдурос қарсаклар бошланиб кетади. Африка қитъаси вакилларининг яна бири, революцион Конго (Браззавиль) миллий революцион ҳаракати ёшлари ижроия комитетининг секретари **Матумпо-Поло** минбарга чиқади. У, съезд делегатларининг ишига муваффақият тилайди.

Венесуэла коммунистик ёшлар Марказий кенгашининг аъзоси **Рауль Контрерас** Советлар мамлакатининг комсомолига қардошлик саломи топширади. У, интернационализм руҳи — ВЛКСМнинг Москвада давом этаётган XV съездининг асосий хусусиятидир, деб уқтириб ўтади.

Буюк Британия коммунистик ёшлар союзи Ижроия комитетининг аъзоси **Питер Кофлин** айтадики, Англиянинг коммунистлари Вьетнам халқининг курашини қўллаб-қувватламоқдалар ва инглиз солдатларидан биронтасининг ҳам жафокаш Вьетнам тупроғига қадам қўймаслиги учун қўлларидан келган ҳамма чораларни кўрадилар.

Роберт Хайслер АҚШ коммунистик ёшлари номидан, Американинг прогрессив руҳдаги барча демократик ёшлари номидан съездни табриклайди. У, делегатларга мурожаат қилиб, бундай деди: Сизнинг мамлакатингиз яқин йиллар учун мўлжаллаб олган йўл келажакни барпо этишда бутун жаҳон ёшларига жуда катта ёрдам беради.

Умумҳиндистон ёшлар федерациясининг бош секретари **Редди Сутакар** совет дўстларини табриклаб, бундай дейди: СССР ҳаётнинг барча соҳаларида мавж уриб ривожланаётганлиги, Совет Иттифоқининг космосни ўзлаштиришда биринчи ўринни олганлиги капиталистик системанинг афзаллиги тўғрисидаги эски афсоналарни кул қилиб кўкка совурди. Советлар мамлакатининг сахийлик билан кўрсатаётган ёрдами Ҳиндистоннинг миллий экономикаси қурилишида ҳал қилувчи омилларнинг бири бўлиб қолди.

Кипр ёшлари бирлашган демократик ташкилоти бош секретари **Докис Христофинис** съездда сўзлаган нутқида реакция ва империалистик агрессияга қарши ёш авлоднинг бирлигини мустаҳкамлашга даъват этди. У ўзининг табрикларини рус тилида айтганида, унинг тўлқинлантирувчи гапларини залдагилар узоқ қарсаклар билан кутиб оладилар.

Уругвай коммунистик ёшлари союзи Марказий Комитетининг биринчи секретари **Вальтер Сансевьеро** сўзга чиқади. Сизнинг съездингиз, дейди у, барча қитъалардаги илғор ёшларни қувонтирмоқда ва илҳомлантирмоқда, чунки сиз барпо этаётган жамиятда бутун инсониятнинг тақдирини кўриб турибмиз.

Араб социалистик иттифоқи ёшлар ташкилоти секретарининг ўринбосари **Муфид Шихаб** айтадики, биз бу съездда совет ёшларининг ўз проблемаларини объектив суратда, оқилона ва илмий тарзда ҳал этаётганликларини очиқ кўриб ишонч ҳосил қилдик.

Германия Компартияси ёшлар комиссиясининг вакили **Георг Шнейдер** съездни табриклайди. У ўз ўртоқлари ҳақида — яширин шароитда ишлашга мажбур бўлган ёш немис коммунистлар тўғрисида гапиради.

Ангола озодлиги халқ ҳаракатида қатнашувчи ёшларнинг вакили **Антонио Маседа** Португалия мустамлакачиларига қарши курашаётган ёшлар номидан гапиради.

Йўқолсин Португалия мустамлакачилари! Йўқолсин Америка империализми, деб хитоб қилади Ангола йигити. Делегатлар гулдурос қарсак чалиб, унинг сўзларини маъқуллайдилар.

Чет эллардаги қардошларимиз ер юзидаги ёш авлоднинг жаҳонда биринчи социализм мамлакати қаҳрамон ёшларига нисбатан қизғин муҳаббат туйғуларини изҳор этиш учун ёшлар ташкилотларининг байроқларини, ўз мамлакатлари халқларининг плёнкага ёзиб олинган қўшиқларини, нодир туҳфаларни тинчлик ва дўстлик рамзи сифатида съездга тақдим этадилар.

ВЛКСМ XV съезди 21 майда ўз ишини давом эттирди.

* * *

МОСКВА, 21 май. (ТАСС). Кремлнинг Съездлар саройида Бутуниттифоқ ленинчи Коммунистик Ёшлар Союзининг XV съезди ўз ишини давом эттирмоқда.

Бугунги эрталабки мажлис ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари **С. Павлов** раислигида очилди. У, ВЛКСМ Марказий Комитетининг пленуми бўлиб ўтганлигини, пленумда ВЛКСМ Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва Марказий Комитет бюроси аъзолигига кандидатлар, шунингдек, ВЛКСМ Марказий Комитетининг секретариати сайланганлигини маълум қилди.

Комсомол Марказий Комитетининг биринчи секретари қилиб **С. Павлов** сайланди, ВЛКСМ Марказий Комитетининг секретарлари қилиб **А. Везиров, М. Журавлева, В. Дувакин, А. Камшалов, Т. Куценко, Б. Пастухов, Ю. Торсуев, А. Чеснавичус** сайланганлар.

Дания, Колумбия, Австрия, Австралия, Бразилия, Бельгия, Ливан, Мексика, Жанубий Африка Республикаси ёшларининг вакиллари съездга табрик сўзлари билан мурожаат қиладилар.

Раислик қилувчи Жазоир, Перу, Гватемала, Норвегия, Эквадор, «Португалия» Гвинеяси, Мозамбик, Голландия, Швейцария, Коста-Рика, Гондурас, Сурия, Ироқ, Марокаш, Исландия, Шимолий Ирландия, Швеция, Пуэрто-Рико, Лаос, Канада, Басутоленд қардош ёшлар ташкилотларидан, Италия, Бельгия, Мексика, Япония, Чили социалистик ёшлар ташкилотларидан съезд адресига табрикномалар келганлигини хабар қилди.

С. Павлов чет эллик меҳмонларнинг табриклари учун уларга съезд делегатлари номидан, Ленин комсомоли номидан ташаккур изҳор қилди.

У, мана шу ёшларнинг кураши —озодлик, демократия ва тараққиёт кучларининг кураши эксплуатация, зулм ва ёвузлик кучлари устидан тўла ғалаба қозонишга олиб келади, деб ишонч билдирди.

Совет Иттифоқи Қаҳрамони космонавт—учувчи **Ю. Гагарин** минбарга чиқади. Бу залда, деди у, бизнинг космик фазони ўрганиш ва тадқиқ қилишда эришган муваффақиятларимиз тўғрисидаги хабарлар кўп марталаб янграган эди. Ёшлар, комсомоллар бизнинг мамлакатимизда Коинотни ўрганиш жуда тез, космик суръатлар билан бориши учун ўзларининг бутун кучларини, ўз қалбларининг бутун ҳароратини сарфлайдилар. Биринчи космонавт съездга Москва шаҳри ва области ёшлари тайёрлаган туҳфани тортиқ қилди.

Танаффусдан сўнг съезд мажлиси яна давом этади. Делегатлар ва меҳмонлар **А. Н. Косигин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, Б. Н. Пономарев** ўртоқларни гулдурос қарсаклар билан кутиб оладилар.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига ёзилган мактуб ғоят баланд руҳ билан қабул қилинади.

Съезд АҚШнинг Вьетнамдаги агрессияси муносабати билан барча мамлакатларнинг прогрессив ёшларига мурожаатни ҳам қабул қилади.

ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари С. Павловнинг қисқа нутқидан сўнг Бутуниттифоқ ленинчи Коммунистик Ёшлар Союзининг XV съезди ёпиқ деб эълон қилинади.

Катта залда партия гимни «Интернационал» янграйди. Бу гимнни делегатлар, партия ва комсомол ветеранлари, чет эллик меҳмонлар, съездда ҳозир бўлганларнинг ҳаммаси куйлайдилар. Яна бир неча минут гулдурос овация бўлиб туради, мамлакатимизни, халқимизни нурафшон келажак сари—коммунизм сари олиб бораётган улуғ Ленин партияси шарафига айтилган хитоблар янграйди.

(ТАСС).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИГА УТКАЗИЛАДИГАН САЙЛОВ ОЛДИДАН

САМИМИЙ УЧРАШУВЛАР

Ўзбекистон шаҳар ва қишлоқларида сайловчиларнинг СССР Олий Совети депутатлигига номзодлар билан учрашувлари давом этмоқда.

Сайлов олди йиғилишларининг қатнашчилари ўз нутқларида КПСС Марказий Комитетининг сайловчиларга қарата чиқарган мурожаати туфайли меҳнаткашлар ўртасида сиёсий кўтаринкилик ғоят ўсганлиги ҳақида гапириб бермоқдалар. Улар мамлакат давлат ҳокимиятининг олий органига сайловда овозга қўйиш учун кўрсатилган номзодларни қизғин маъқуллаб, хўжалик ва маданий қурилишда Советларнинг ролини янада оширишга қаратилган амалий таклифлар киритмоқдалар.

Ангрендаги «Энергетик» клубида СССР Олий Совети Иттифоқ Совети депутатлигига номзод, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари Владимир Григорьевич Ломоносов билан учрашиш учун Ангрен сайлов округи меҳнаткашларининг 700 дан кўпроқ вакиллари тўпландилар.

СССР Олий Совети Иттифоқ Совети депутатлигига номзод, Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари Малик Абдураззоқов Калинин округининг сайловчилари билан учрашди.

Андижон областида Миллатлар Совети депутатлигига номзод, Наманган шойи тўқиш фабрикаси тўқув станокларининг заправщиги Салима Асқарова, Иттифоқ Совети депутатлигига номзод «Савай» совхозининг директори Узоқбой Саримсоқов ва Иттифоқ Совети депутатлигига номзод Андижон машинасозлик заводининг термист-асбобсози Абдукарим Абдуллаев ўз сайловчилари билан учрашдилар.

Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи Самарқанд шаҳар сайлов округлари меҳнаткашларининг вакиллари шаҳардаги концерт залига тўпландилар. Улар депутатликка ўз номзодлари — 26 Боку комиссарлари номли шойи тўқиш фабрикасининг тўқувчиси Галина Степановна Карповага ва «Красний двигатель» заводининг созловчиси Жалол Ғиёсовга наказлар бердилар. Шу куни Самарқанд опера театрида бўлиб ўтган йиғилишда Иттифоқ Совети депутатлигига номзод Самарқанд область партия комитетининг биринчи секретари Саидмаҳмуд Нуъмонович Усмонов ва Миллатлар Совети депутатлигига номзод Даштакиболо қишлоқ касалхонасининг бош врачи Музаффара Абдуғафуровна Абдуллаева сайловчилар билан учрашдилар.

СССР Олий Совети Иттифоқ Советига ва Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи Денов сайлов округларининг сайловчилари депутатликка номзодлар — Сариосиё районидаги «Коммунизм» колхозининг бригада бошлиғи Сора Жўраева ва «Шерабадканалстрой» ер қазиш-фрезер машинасининг старший машинисти Борис Алексеевич Тихомиров билан учрашдилар.

СССР Олий Совети депутатлигига номзодлар кўрсатилган ишонч учун сайловчиларга қизғин ташаккур билдириб, халқнинг содиқ хизматчилари бўламиз, деб ваъда бердилар.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Москва Давлат оперетта театрини Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлаш тўғрисида

Тошкентдаги гастроллари вақтида республика меҳнаткашлари ўртасида театр ва музика санъатини пропаганда қилиш соҳасидаги катта ва самарали иши учун Москва Давлат оперетта театри Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Ё. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1966 йил 21 май.
Тошкент шаҳри.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Индекс 64543.
№ — 113.
Р. 06421.